

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ
BEŞİNCİ BÖLÜM

PAGERIE/FRANSA DAVASI

(Başvuru no. 24203/16)

KARAR

Sözleşme' ye Ek 4 No.lu Protokol'ün 2. maddesi • Radikalleşmiş bir İslamcının, terör saldırılarını takip eden olağanüstü hal döneminde, yeterli usuli güvencelere tabi olarak on üç ay boyunca tedbir amaçlı ev hapsinde tutulması • Gece sokağa çıkma yasağı ve hapis cezası nedeniyle günde üç defa polise bildirim yükümlülüğü getiren tedbirin yoğunluğu • Kanunun öngörülebilirliği • Etkili adli denetim • Tedbirin gerekliliğinin düzenli olarak gözden geçirilmesi • Sosyal yaşamı ve dış dünya ile ilişkileri engellemeyen orantılı tedbir

STRAZBURG

19 Ocak 2023

Kararın Kesinleştiği Tarih:

19.04.2023

İşbu karar Sözleşme'nin 44 § 2 maddesi uyarınca kesinleşmiştir. Bazı şekli düzeltmelere tabi tutulabilir.

Pagerie/Fransa davasında

Başkan

Siofra O’Leary

Hâkimler

Mārtiņš Mits,

Stéphanie Mourou-Vikström,

Lətif Hüseynov,

Lado Chanturia,

Mattias Guyomar,

Mykola Gnatovskyy

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdürü* Victor Soloveytchik’in katılımıyla Daire halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (“Beşinci Bölüm”)

13 Aralık 2022 tarihinde kapalı oturumda gerçekleştirilen müzakerelerin ardından söz konusu tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

GİRİŞ

1. Başvuru, olağanüstü hal kapsamında uygulanan ev hapsi ve idari denetim ve izlemeye ilişkin kişisel tedbirler (“MICAS”) ile ilgilidir. Başvuran, Sözleşme’nin 8, 9 ve 14. maddelerini ve Sözleşme’ye Ek 4 No.lu Protokol’ün 2. maddesini ileri sürmektedir.

USUL

2. Fransa Cumhuriyeti aleyhine açılan davanın temelinde, Fransa vatandaşı olan David Pagerie’nin (“başvuran”), 26 Nisan 2016 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme’nin (“Sözleşme”) 34. maddesi uyarınca Mahkemeye yapmış olduğu başvuru (no. 24203/16) bulunmaktadır.

3. Başvuran, Nantes’da görev yapan Avukat S. Khankan tarafından temsil edilmiştir. Fransız Hükümeti (“Hükümet”), Avrupa ve Dışişleri

Bakanlığında Hukuk İşleri Müdürü olan, kendi görevlisi F. Alabrune ve Avrupa ve Dışişleri Bakanlığında İnsan Hakları Müdür Yardımcısı B. Chamouard tarafından temsil edilmiştir.

4. Başvuru, Mahkemenin Beşinci Bölümüne tahsis edilmiştir (Mahkeme İç Tüzüğü'nün ("İç Tüzük") 52. maddesinin 1. fıkrası). Başvuru, 15 Aralık 2020 tarihinde davalı Hükümete bildirilmiştir.

5. Beşinci Bölüm Dairesi, 30 Ağustos 2022 tarihinde, İç Tüzük'ün 54. maddesinin 5. fıkrası uyarınca resen duruşma yapmaya karar vermiştir. Strazburg'da, İnsan Hakları Mahkemesinde, 18 Ekim 2022 tarihinde kamuya açık bir duruşma gerçekleştirilmiştir.

Mahkeme önünde hazır bulunanlar:

– *Hükümet adına:*

Müşterek görevli B. CHAMOUARD,

Danışmanlar M. BLANCHARD,

I. HERZOG,

A. CAROLIN,

P. LÉGLISE,

A. AMADORI,

C. COLLIN.

– *Başvuran adına*

Danışmanlar S. KHANKAN,

C. WAQUET.

6. Mahkeme Chamouard ve Waquet ve Khankan'ın açıklamalarını ve hâkimler tarafından sorulan sorulara verdikleri yanıtları dinlemiştir.

OLAY VE OLGULAR

I. 13 KASIM 2015 SALDIRILARININ ARDINDAN OLAĞANÜSTÜ HAL İLAN EDİLMESİ

7. 13 Kasım 2015 tarihini 14 Kasım 2015'e bağlayan gece, Saint-Denis ve Paris şehirlerinde, DAEŞ tarafından üstlenilen ve 130 kişinin ölümüyle sonuçlanan koordineli şekilde saldırılar gerçekleştirilmiştir.

8. Fransa genelinde ve Korsika'da, 3 Nisan 1955 tarihli Kanun uyarınca çıkarılan 14 Kasım 2015 tarihli ve 2015-1475 sayılı Kararname ile olağanüstü hal ilan edilmiştir (aşağıdaki 62. paragraf). Aynı gün çıkarılan 2015-1476 sayılı Kararname, söz konusu bölgede ev hapsi tedbirlerinin (aşağıdaki 65-72. paragraflar) uygulanmasına yetki vermiştir.

9. Olağanüstü hal, Danıştayın olumlu görüşlerinin ardından sırasıyla 20 Kasım 2015, 19 Şubat 2016, 20 Mayıs 2016, 21 Temmuz 2016, 19 Aralık 2016 ve 11 Temmuz 2017 tarihlerinde kabul edilen birbirini izleyen altı kanunla uzatılmıştır. Olağanüstü hal 1 Kasım 2017 tarihinde sona ermiştir.

10. Fransız Hükümeti tarafından sunulan unsurlara göre, bu dönemde Fransa topraklarında on sekiz saldırı gerçekleştirilmiş veya saldırı girişimi olmuştur. Bunlardan beşinin ölümcül sonuçları olmuştur. Bu bağlamda, 14 Temmuz 2016 tarihinde Nice'de meydana gelen saldırı özellikle ölümcül olmuştur. Ayrıca diğer otuz iki saldırı engellenmiştir.

II. DAVANIN KOŞULLARI

11. Başvuran, Fransa vatandaşı olup 1988 doğumludur. Başvuran, Verrières-en-Anjou'da ikamet etmektedir.

A. Başvuran Hakkındaki Tedbirler

12. 1. Başvuran, 22 Kasım 2015 ile 11 Haziran 2017 tarihleri arasında, İçişleri Bakanının birbirini izleyen beş kararıyla ev hapsine alınmıştır.

Başvuran, 5 Ağustos 2016 tarihinden 18 Ocak 2017 tarihine kadar, daha sonra da 11 Hazirandan 15 Kasım 2017 tarihine kadar ev hapsinde tutulmuştur. Bu iki dönemin ilki dışında, ev hapsi devamlı olarak uygulanmıştır. Başvuran daha sonra, İdari Denetim ve İzlemeye İlişkin Kişisel Tedbirlere (MICAS, bk. aşağıdaki 87 ila 89. paragraflar) tabi tutulmuştur.

1. Birinci Ev Hapsi Dönemi

a) 22 Kasım 2015 Tarihli Karar

13. İçişleri Bakanı, 22 Kasım 2015 tarihli bir kararla, saat 20.00 ile 06.00 arasında evinden çıkmasını yasaklayarak ve resmi tatil veya tatil günleri dâhil olmak üzere günde üç defa (09.00, 14.00 ve 19.00) Angers polis karakoluna bildirimde bulunmaya zorunlu kılarak başvuranı Angers bölgesinde ev hapsine almıştır.

14. Bu kararın gerekçeleri aşağıdaki gibidir:

“(…) 13 Kasım 2015 saldırılarının ardından ulusal topraklardaki terör tehdidinin ciddiyeti bağlamında ve davranışları dikkate alındığında, David PAGERIE’nin (...) [3 Nisan 1955 tarihli değiştirilmiş Kanun’un 6. maddesi] kapsamına girdiği; nitekim ilgilinin 2012 yılında Argentan (61) tutukluluk merkezinde hapsedildiği sırada, 2007 yılında benimsediği İslam dinini özellikle radikal bir şekilde uygulaması nedeniyle cezaevi idaresinin dikkatini çektiği; kışkırtıcı bir davranış benimseyerek, zaman zaman şiddet yanlısı ve şeriatın uygulanması lehine İslamcı görüşleri açıkça desteklediğini gösterdiği; 2012 yılının Haziran ayında, 2010 yılının Ağustos ayında kurulan ve özellikle “forsane-alizza.com” adlı İnternet sitesindeki günlük yazışmalar ve Batıya açıkça düşman ve Yahudi karşıtı duruşu sayesinde İslamcı hareket içerisinde hızla görünürlük kazanan küçük bir grup olan Forsane Alizza grubunun o dönem hapiste olan eski lideri Mohamed ACHAMLANE ile yazışmaya başladığı; şiddetli protesto söylemlerini cihatçı İslam’a atıflarla harmanlayarak kullanan “Forsane Alizza” grubunun Fransa’da halifelğin kurulmasını ve şeriat uygulanmasını hedeflediğini açıkça belirttiği; bu grubun 1 Mart 2012 tarihinde bir Kararname ile kapatıldığı ve İnternet sitesinin kapatıldığı; David PAGERIE’nin 18 Ağustos 2015 tarihinde tutukluluk merkezinden çıkarıldığı göz önünde bulundurulduğunda;

PAGERIE/FRANSA KARARI

Kamu düzenine ve güvenliğine karşı oluşturduğu tehdidin ciddiyeti göz önünde bulundurulduğunda, başvuranın kısıtlı bir bölgede ev hapsine alınması, Angers (49) polis karakoluna günde üç defa bildirimde bulunması ve bulunduğu binada kalması gereken bir zaman aralığı belirlenmesinin uygun olduğuna karar verilmiştir (...)

15. Bu idari polis tedbiri 25 Kasım 2015 tarihinden itibaren uygulanmıştır.

b) 24 Şubat 2016 ve 24 Mayıs 2016 Tarihli Kararlar

16. Ev hapsi tedbiri, 24 Şubat ve 24 Mayıs 2016 tarihli iki karar ile yenilenmiştir. Uygulama koşulları aynı kalmıştır. İçişleri Bakanı, ilk gerekçelere ek olarak aşağıdakileri eklemiştir.

17. İçişleri Bakanı, 24 Şubat 2016 tarihli kararla ilgili olarak, Achamlane'nin (yukarıdaki 14. paragraf) 2015 yılının Temmuz ayında bir terör girişimiyle bağlantılı olarak suç örgütü kurmak suçundan dokuz yıl hapis cezasına çarptırıldığını kaydettikten sonra, aşağıdaki unsurları belirtmiştir:

“(…) David PAGERIE'nin, ev hapsine alındığından beri, 2015 yılının Ocak ve Kasım aylarında Fransa'da meydana gelen terör saldırılarını kınamayı reddederek yerel basında radikal görüşlere bağlılığını teyit eden açıklamalar yaptığı dikkate alınmıştır (...)

18. İçişleri Bakanı, 24 Mayıs 2016 tarihli kararla ilgili olarak, ayrıca aşağıdakileri belirtmiştir:

“(…) David PAGERIE'nin ayrıca, ev hapsine alındığından beri (...), silahı olması halinde bizzat şiddet eylemleri gerçekleştirmeye hazır olduğunu ifade ederek 22 Mart 2016 tarihinde Brüksel'de gerçekleştirilen saldırıları onayladığı ve meşrulaştırdığı göz önünde bulundurulduğunda;

David PAGERIE'nin durumunun yeniden incelenmesinin ardından ve istisnai büyüklükte iki spor etkinliğinin düzenlenmesiyle birlikte süregelen yüksek düzeydeki terör tehdidi bağlamında, ilgilinin kamu düzeni ve güvenliği için bir tehdit oluşturduğuna inanmak için ciddi nedenler bulunduğu göz önüne alındığında, Angers

bölgesinde ev hapsinde kalmaya devam etmesinin uygun olduğuna karar verilmiştir (...)"

c) 4 Temmuz 2016 Tarihi İçin Karar Verilen Bulunma Yasağı

19. Başvuran, 20 Haziran 2016 tarihli bir valilik kararıyla, *Tour de France*'ın düzenlendiği 4 Temmuz 2016 günü Angers bölgesinin bir kısmında bulunmasını yasaklayan ayrı bir tedbire tabi tutulmuştur.

d) 22 Temmuz 2016 Tarihli Kararla Verilen İletişim Yasağı

20. İçişleri Bakanı, 22 Temmuz 2016 tarihli bir kararla, başvuran hakkında alınan tedbirlere, Mario Nadir ile iletişime geçme yasağını da eklemiştir. Kararın gerekçesi aşağıdaki gibidir:

"(...) David PAGERIE'nin Mario NADIR ile 2013 yılı Şubat ayında Argentan (61) tutukluluk merkezinde aynı dönemde hapsedildiklerinden beri görüştüğü (...); Mario NADIR'in 2010 yılında bir polis memurunu öldürmeye teşebbüsten yargılandığı ve ağırlaştırılmış kasıtlı şiddet suçundan 7 yıl hapis cezasına çarptırıldığı; bu nedenle, davranışlarının kamu güvenliği ve düzeni için bir tehdit oluşturduğuna inanmak için ciddi nedenler bulunduğu göz önüne alındığında; sonuç olarak, PAGERIE'nin Mario NADIR ile doğrudan veya dolaylı herhangi bir iletişim kurmasının yasaklanmasının uygun olduğuna karar verilmiştir (...)"

2. Başvuranın Birinci Hapsi

21. 4 Ağustos 2016 tarihinde, başvuranın evinde idari bir arama yapılmıştır. Kolluk kuvvetleri, başvuranın evinde, futbol stadyumlarının adreslerinin bulunduğu el yazısı bir belgeye, başvuranın ifadelerinin yer aldığı makaleye ilişkin bir basın kupürüne (yukarıdaki 17. paragraf), asma tavana gizlenmiş bir dizüstü bilgisayara ve bir cep telefonuna el koymuştur.

22. Bu telefonun incelenmesi, kullanıcısının şifreli bir mesajlaşma uygulaması aracılığıyla cihatçı propaganda yapan bir hesaba üye olduğunu göstermiştir. El konulan telefon ve bilgisayarın bu kanal üzerinden dağıtılan dosyaları okumak için kullanıldığı tespit edilmiştir. Söz konusu telefon ve

bilgisayarda Paris, Magnanville ve Brüksel'deki saldırıların görüntüleri, infaz videoları ve silah taşıyan ya da Kuran okullarına giden çocukların görüntüleri ile Batıya karşı nefret ve şiddet çağrısı yapan savaş sloganları yer alıyordu.

23. Kolluk kuvvetleri tarafından dinlenen Nadir, başvuranla birkaç kez görüştüğünü doğrulamış ve başvuranın kendisine kafa kesme ve çatışma görüntülerinin yer aldığı videolar izlettiğini belirtmiştir.

24. Başvuran, bir yandan 22 Temmuz 2016 tarihli kararda öngörülen Nadir ile iletişim kurma yasağını ihlal ettiği, diğer yandan terör eylemlerini kışkırtan veya öven mesajlar, görüntüler veya tasvirler içeren bir çevrim içi hizmete düzenli olarak eriştiği gerekçesiyle ivedi olarak yargılanmıştır.

25. Başvuran, 5 Ağustos 2016 tarihinde tutuklanmıştır.

26. Angers Asliye Ceza Mahkemesi, 14 Eylül 2016 tarihli bir kararla, Ceza Kanunu'nun 421-2-5-2 maddesinde öngörülen söz konusu ikinci suçun kapsamına ilişkin anayasallık konusunda öncelikli bir soru yöneltmiştir. Angers Asliye Ceza Mahkemesi, davayı ertelemeksizin, başvuranı isnat edilen iki suçtan suçlu bulmuş, iki yıl hapis cezasına mahkûm etmiş, başvuranın tutukluluk halinin devamına karar vermiş ve ele geçirilen mallara el konulmasına hükmetmiştir.

27. Başvuran itirazda bulunmuş ve 18 Ocak 2017 tarihine kadar tutuklu kalmıştır.

28. Anayasa Konseyi, 10 Şubat 2017 tarihli ve 2016-611 QPC sayılı bir kararla, Ceza Kanunu'nun 3 Haziran 2016 tarihli Kanun ile değiştirilen 421-2-5-2 maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna karar vermiştir.

29. Sonuç olarak, Angers İstinaf Mahkemesi, 23 Şubat 2017 tarihli bir kararla başvuranın itiraz başvurusu hakkında karar vererek, başvuranın bu suçlamadan beraatına karar vermiş ve geri kalan kısım için başvuranı altı ay hapis cezasına mahkûm etmiştir. Angers İstinaf Mahkemesi, el konulan malların iadesine hükmetmiştir.

3. İkinci Ev Hapsi Dönemi

30. 18 Ocak 2017 tarihinde serbest bırakılan başvuran, aynı gün yeniden ev hapsine alınmıştır.

a) 18 Ocak 2017 Tarihli Karar ve Sonraki Değişiklikler

31. Başvuran, Rennes-Vezin-le-Coquet ceza infaz kurumundan tahliye edildikten sonra kalacak yeri olmaması nedeniyle 18 Ocak 2017 tarihli bir kararla öncelikle Rennes’de ev hapsine alınmıştır. Başvuran, düzenli aralıklarla karakola bildirimde bulunmakla ve pasaportunu ya da kimliğini kanıtlayan herhangi bir belgeyi makbuz karşılığında ibraz etmekle yükümlü tutulmuştur.

32. Söz konusu yeni karar, önceki tedbirlerin dayandığı gerekçelere ek olarak, 4 Ağustos 2016 tarihinde gerçekleştirilen idari aramanın sonucuna (yukarıdaki 21-22. paragraflar), 14 Eylül 2016 tarihinde mahkûm edilmesine yol açan olaylara (yukarıdaki 26. paragraf) ve aşağıdaki unsurlara dayanmaktadır:

“(…) David PAGERIE’nin, Rennes-Vézin-le-Coquet (35) ceza infaz kurumunda hapsedildiği sırada, aynı cezaevinde tutuklu bulunan ve 15 Mart 2005 tarihinde terör eylemi hazırlama amaçlı suç örgütü kurma suçundan 10 yıl hapis cezasına ve 20 Aralık 2013 tarihinde Clairvaux ceza infaz kurumundan iki kişinin kaçmasına yönelik geniş çaplı bir suç planı kapsamında 10 yıl hapis cezasına mahkûm edilen Cezayirli radikal İslamcı Djamel BEGHAL ile yakınlaştığı dikkate alınmıştır; (...)”

33. Başvuran, 19 Ocak 2017 tarihli değişiklik kararıyla Angers’de ev hapsine alınmıştır. Başvuran her gün saat 20.00’den 06.00’ya kadar evde kalmaya ve resmi tatiller ve tatil günleri de olmak üzere günde üç defa (09.00, 14.00 ve 19.00) Angers polis karakoluna bildirimde bulunmaya zorunlu tutulmuştur. Ayrıca başvuranın Nadir ile iletişim kurması da yasaklanmıştır. Son olarak, kimlik belgesi sunma zorunluluğu devam etmiştir.

34. Başvuranın adresi, 25 Ocak 2017 tarihli yeni bir değişiklik kararıyla değiştirilmiştir. Başvuran, bu tarihten itibaren Angers’de bir otel odasına yerleştirilmiştir.

b) Başvuranın Ev Hapsinin On İki Aydan Fazla Uzatılmasına İlişkin 27 Mart 2017 Tarihli Karar

35. Başvuranın ev hapsi 27 Mart 2017 tarihli bir kararla aynı koşullar çerçevesinde yenilenmiştir.

36. Bu karar, tedbirin on iki ayı aşan toplam süresi göz önünde bulundurularak özel gerekçelere dayandırılmıştır. Karar, daha önce belirtilen tüm olguları hatırlatmakla birlikte, aşağıdaki unsurlara dayanmıştır:

“(…) ilgilinin, 2013 yılında hapisteyken, cezaevinden çıktıktan sonra yurt dışında cihat faaliyetlerinde bulunma isteğine dair kesin ifadelerde bulunduğu; (...) 2015 yılı Ocak ayında, Laval ceza infaz kurumunda tekrar hapsedildiğinde, ceza infaz kurumunun kadın personeliyle her türlü teması reddederek ve hücreesindeki televizyon setinin kaldırılmasını talep ederek radikalleşme sürecinden geçtiği göz önünde bulundurulduğunda;

(...) 4 Ağustos 2016 tarihinde evinde yapılan idari aramanın ilgili kişinin terörizmi öven İnternet sitelerine girdiğini ortaya çıkardığı; bu İnternet sitelerine girmenin suç teşkil ettiği ve ilgilinin iki yıl hapis cezasına mahkûm edildiği (...); Anayasa Konseyinin 10 Şubat 2017 tarihli kararının ardından terörizmi öven sitelere girmenin hâlihazırda cezalandırılmasa da bu mahkûmiyeti haklı çıkaran olayların yine de tespit edilmiş ve endişe verici olduğu göz önünde bulundurulduğunda;

Cezaevinden tahliye edildikten sonra ev hapsine alınan David PAGERIE’nin Devlet temsilcilerine karşı bir dizi şiddet içeren yorum ve provokasyonda bulunduğu; bu nedenle 11 Şubat 2017 tarihinde, yani Anayasa Konseyinin yukarıda bahsi geçen kararının ertesi günü, Angers (49) jandarmasına telefon ettiği ve Angers (49) İstinaf Mahkemesi savcısına yazarak boğaz kesme videoları izlemenin yasallığını sorguladığı; aynı gün polis karakolunda bulunduğu sırada metal detektörden geçmeyi reddettiği ve polis memurlarının kendisini içeri almayı reddetmesi üzerine kapıyı şiddetle açarak onlara tükürdüğü göz önünde bulundurulduğunda;

PAGERIE/FRANSA KARARI

Dahası, ilgilinin 23 Şubat 2017 tarihinde, ev hapsine uymadığı gerekçesiyle, herhangi bir karar olmaksızın altı ay hapis cezasına mahkûm edildiği göz önünde bulundurulduğunda;

İlgilinin ev hapsine alınmasını ve bu kararın art arda yenilenmesini gerekçelendiren olayların ciddiyeti ve David PAGERIE'nin radikal harekete katılmaya halen devam ettiğini gösteren yeni unsurlar dikkate alındığında, ilgilinin davranışlarının halen kamu güvenliği ve düzeni için özellikle ciddi bir tehdit oluşturduğuna inanmak için ciddi nedenler bulunduğu göz önüne alındığında; sonuç olarak, David PAGERIE'nin ev hapsinin üç ay süreyle uzatılması gerektiğine karar verilmiştir (...)"

c) Değişiklik Talebinin 30 Mart 2017 Tarihli Kararla Reddedilmesi

37. İçişleri Bakanı, 30 Mart 2017 tarihinde, başvuranın saat zorunluluğunun geçici olarak kaldırılması talebini reddetmiştir. İçişleri Bakanı nitekim sunulan sağlık raporunun, sağlık durumunun, ev hapsinde tutulduğu yer ile Angers polis karakolu arasında yapılması gereken yolculuk için uygun olmadığını göstermediğini değerlendirmiştir.

38. 11 Haziran 2017 tarihinde, tedbirin uygulanması, başvuranın yeniden hapsedilmesiyle kesintiye uğramıştır.

4. Başvuranın İkinci Hapsi

39. Kolluk kuvvetleri, 9 Haziran 2017 tarihinde, başvuranın düzenli olarak Angers yakınlarında bulunan bir yüzme havuzuna gittiğini öğrenmiştir. Başvuran yakalanmış ve telefonuna el konulmuştur. Cihaz üzerinde yapılan teknik inceleme, şifreli bir mesajlaşma uygulamasının verilerinde yeni propaganda videolarının bulunmasına imkân vermiştir. Bu videolardan biri nasıl bomba yapılacağını anlatmaktaydı. Bir diğeri ise kafa kesmeye ilişkindi.

40. Başvuran, 11 Haziran 2017 tarihinde, ev hapsine uymadığı ve terör eylemlerini öven veya kışkırtan bir çevrim içi hizmeti düzenli olarak kullandığı gerekçesiyle ivedi olarak yargılanmıştır; zira bu ikinci suç u cezalandıran Ceza Kanunu'nun 421-2-5-2 maddesi, Anayasa Konseyinin 10

Şubat 2017 tarihli kararını takiben 28 Şubat 2017 tarihli Kanun ile değiştirilmiştir. Başvuran, aynı gün, tahliye ve tutuklama konusunda yetkili hâkimin kararıyla tutuklanmıştır.

41. Angers Asliye Ceza Mahkemesi, 13 Temmuz 2017 tarihli bir kararla, Ceza Kanunu'nun 421-2-5-2 maddesinin yeni düzenlemesine ilişkin anayasallık konusunda öncelikli bir soruyu tekrar gündeme getirmiştir. Angers Asliye Ceza Mahkemesi, davayı ertelemeksizin, başvuranın telefonunda bulunan dosyalara baktığının kanıtlanamadığını tespit ederek, bu suçtan beraatına karar vermiştir. Angers Asliye Ceza Mahkemesi, geri kalan kısmı için başvuranı altı ay hapis cezasına mahkûm etmiş, tutukluluk halinin devamına karar vermiş ve ek olarak el koyma cezası uygulamıştır.

42. Başvuran, sadece el koyma cezasıyla sınırlı olmak üzere itirazda bulunmuştur. Angers İstinaf Mahkemesi 9 Kasım 2017 tarihinde kararı kısmen bozmuştur.

43. Başvuranın hapis cezası 15 Kasım 2017 tarihinde sona ermiştir.

44. Anayasa Konseyi, 15 Aralık 2017 tarihli ve 2017-682 QPC sayılı bir kararla, Ceza Kanunu'nun 28 Şubat 2017 tarihli Kanun ile değiştirilen 421-2-5-2 maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna karar vermiştir.

5. Başvuran Hakkındaki MICAS Kararı

45. 14 Kasım 2017 tarihinde, başvuran hakkında MICAS kararı verilmiştir. Bu bağlamda, başvuranın özellikle Angers'den ayrılması yasaklanmış ve günde bir kez polis karakoluna bildirimde bulunması zorunlu kılınmıştır. Bu yükümlülükler, iki kez yenilenmiştir ve toplamda dokuz ay sürmüştür.

B. Başvuran Tarafından Başvurulan Yargısal Yollar

46. Başvuran, yukarıdaki kararlara karşı birçok itirazda bulunmuştur. Tüm itirazlar idare mahkemeleri tarafından reddedilmiştir.

1. Seri Muhakeme Hâkimi Önünde Durdurma Başvuruları

47. Başvuran, iki ayrı başvuruyla, seri muhakeme usulü ile yargılama yapan hâkimden, İdari Yargı Kanunu'nun L. 521-1 maddesine dayanarak, 22 Kasım 2015 ve 26 Şubat 2016 tarihli kararların yürütmesinin durdurulmasını talep etmiştir. 29 Şubat 2016 tarihinde ilk başvurusu reddedilmiştir. İkinci başvuru ise itiraz edilen kararın yasallığı konusunda ciddi şüpheler bulunmadığı gerekçesiyle 11 Mart 2016 tarihinde reddedilmiştir.

48. Başvuran, bu kararlara karşı temyiz başvurusunda bulunmamıştır.

2. Seri Muhakeme Hâkimi Önünde Tedbirin Kaldırılması Başvuruları

49. Başvuran ayrıca, Nantes ve Rennes idare mahkemelerinin seri muhakeme usulü ile yargılama yapan hâkimler önünde, İdari Yargı Kanunu'nun L. 521-2 maddesine dayanarak 22 Kasım 2015, 24 Mayıs 2016, 18 Ocak 2017 ve 27 Mart 2017 tarihli kararlar ile 30 Mart 2017 tarihli kararın yürütmesinin durdurulması için beş ayrı başvuruda bulunmuştur.

50. Başvuran, bu kararların gelip gitme özgürlüğünü ciddi ve açıkça hukuka aykırı bir şekilde ihlal ettiğini iddia etmiş ve başvurularından birinde, özetle Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvuran dahası, açık takdir hatalarına ve hukuk hatalarına dayanmıştır. Başvuran, 2017 yılının Nisan ayından itibaren, kötüleşen sağlık durumu göz önünde bulundurulduğunda, saat zorunluluğu koşullarının uygunsuz hale geldiğini ileri sürmüştür.

51. Bu başvurular, 29 Ocak ve 4 Temmuz 2016 ile 26 Ocak ve 10 Nisan 2017 tarihli dört kararla reddedilmiştir; son ret kararı, 27 Mart 2017 tarihli kararın ve 30 Mart 2017 tarihli değişikliği reddetme kararının yürütmesinin durdurulmasına ilişkin başvurulara yönelikti.

52. Başvuran, 29 Ocak 2016 ve 10 Nisan 2017 tarihli kararlara itiraz etmiştir. Başvuran, itiraz edilen tedbirlerin gelip gitme özgürlüğünü ciddi ve açıkça hukuka aykırı bir şekilde ihlal ettiğini iddia etmeye devam etmiş,

ancak özel ve aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğini öne sürmekten kaçınmıştır.

53. Danıştay seri muhakeme usulü ile yargılama yapan hâkimi, 10 Şubat 2016 tarihli bir kararla, başvuranın 22 Kasım 2015 tarihli karara ilişkin ilk itirazını reddetmiştir. Gerekçesi aşağıdaki gibidir:

“6. Soruşturmadan, İçişleri Bakanının itiraz edilen tedbir kararını almak için, özellikle istihbarat servislerinin çekişmeli görüşmeye sunduğu imzasız bilgi notlarını (*note blanches*) desteklemek üzere, 2012 yılındaki hapsi sırasında Pagerie’nin dini radikal bir şekilde uygulaması, zaman zaman şiddet içeren davranışları ve İslamcı görüşleri açıkça desteklemesi gerçeğine dayandığının anlaşıldığı; Batıya düşman ve Yahudi karşıtı duruşu ve “cihatçı” görüşlere verdiği destek dikkate alındığında, bir terör girişimiyle bağlantılı olarak suç örgütü kurmak suçundan 9 yıl hapis cezasına çarptırılan ve 1 Mart 2012 tarihli kararnameyle dağıtılan Forsane Alizza grubunun eski lideri Mohamed Achamlane ile yazıştığı; Bakanın, Pagerie’nin radikalleştiğini doğrulayan ve basında yer alan söylemlerine de işaret ettiği göz önünde bulundurulduğunda;

7. Başvurusu üzerine Danıştay seri muhakeme usulü ile yargılama yapan hâkim tarafından yapılan duruşmaya katılmayan Pagerie’nin başvurusunu desteklemek üzere herhangi bir unsur sunmadığı; Fransa’da terör saldırıları planlamaktan mahkûm edilen Forsane Alizza grubunun lideri Mohamed Achamlane ile yazışmalarının varlığını sorgulamadığı; ev hapsine alınmasının ardından, yerel basınla yaptığı bir röportaj çerçevesinde, kamuoyuna, radikal görüşlere bağlılığını doğrulayan ve 2015 yılının Ocak ve Kasım aylarında Fransa’da meydana gelen terör saldırılarını kınamayı reddeden açıklamalarda bulunduğu; toplanan tüm unsurlar ışığında, soruşturma kapsamında, davranışlarının kamu güvenliği ve düzeni için ciddi bir tehdit oluşturduğuna inanmak için ciddi nedenler bulunduğu gerekçesiyle Pagerie’nin ev hapsine alınmasına karar veren ve bunun uygulanmasına ilişkin koşulları belirleyen İçişleri Bakanının, ilgili farklı menfaatleri uzlaştırarak, temel bir özgürlüğü ciddi ve açıkça hukuka aykırı bir şekilde ihlal ettiğinin görülmediği göz önünde bulundurulduğunda;

8. Yukarıda belirtilenlerden Pagerie’nin, itiraz edilen kararla, Nantes İdare Mahkemesi seri muhakeme usulü ile yargılama yapan hâkimin talebini haksız yere reddettiğini iddia etmek için herhangi bir dayanağı bulunmadığı sonucuna varılmaktadır.”

54. Başvuran, 27 Mart 2017 tarihli karara ve 30 Mart 2017 tarihli karara karşı yaptığı ikinci itirazda, yalnızca hareket özgürlüğünün açıkça yasa dışı bir şekilde ihlal edildiğini iddia etmiştir. Bu itiraz, heyet olarak görev yapan Danıştay seri muhakeme usulü ile yargılama yapan hâkim tarafından incelenmiş ve 19 Mayıs 2017 tarihli bir kararla reddedilmiştir. Danıştay, 3 Nisan 1955 tarihli Kanun'un 6. maddesine dayanılarak verilen ev hapsi kararlarının denetiminde seri muhakeme usulü ile yargılama yapan hâkiminin görevini hatırlattıktan sonra (bkz. aşağıdaki 77. paragraf), aşağıdaki unsurları belirtmiştir:

“6. İlk olarak İçişleri Bakanı, itiraz edilen ev hapsini uzatma kararını almak için, özellikle istihbarat servislerinin çekişmeli görüşmeye sunduğu imzasız bilgi notlarını (*notes blanches*) desteklemek üzere, 2012 yılındaki hapsi sırasında Pagerie'nin dini radikal bir şekilde uygulaması, zaman zaman kışkırtıcı davranışları ve İslamcı görüşleri açıkça desteklemesi ve hapisten çıktığında cihada katılma isteğini dile getirmiş olmasına dayandırmıştır. Böylece, Batı karşıtı ve Yahudi düşmanı duruşu ve “cihatçı” görüşlere verdiği destek dikkate alındığında, bir terör girişimiyle bağlantılı olarak suç örgütü kurmak suçundan 9 yıl hapis cezasına çarptırılan ve 1 Mart 2012 tarihli kararnameyle dağıtılan Forsane Alizza grubunun eski lideri Mohamed Achamlane ile yazışmaya başlamıştır. Dahası, 5 Ağustos 2016 ile 18 Ocak 2017 tarihleri arasında Rennes-Vézin-le-Coquet ceza infaz kurumunda hapsi sırasında, yine aynı ceza infaz kurumunda hapis yatan ve terör eylemi hazırlamak amaçlı suç örgütü kurmak ve Clairvaux ceza infaz kurumundan iki kişinin kaçışını düzenlemek suçundan mahkûm olan Cezayirli radikal İslamcı Djamel Beghal ile irtibat kurmuştur. Bakan ayrıca, Pagerie'nin, ilk ev hapsi tedbirinin ardından, yerel basınla yaptığı bir röportaj çerçevesinde, radikal görüşlere bağlılığını doğrulayan ve 2015 yılının Ocak ve Kasım aylarında Fransa'da meydana gelen terör saldırılarını kınamayı reddeden kamuoyuna yaptığı açıklamaları dikkate almıştır.

7. Esasına başvuran tarafından itiraz edilmeyen tüm bu unsurlar ve hem yazılı soruşturma hem de duruşma sırasındaki görüşmeler dikkate alındığında, radikal İslam ile olan bağlarını koparmaya yönelik hiçbir istek göstermeyen Pagerie'nin davranışlarının kamu düzeni ve güvenliğine yönelik özellikle ciddi bir tehdit oluşturduğu görülmektedir.

PAGERIE/FRANSA KARARI

8. İkinci olarak, Pagerie, itiraz konusu ev hapsinin yenilenmesi tedbirinden önceki on iki ay boyunca, 4 Ağustos 2016 tarihinde idari aramaya tabi tutulmuş, ardından 5 Ağustos 2016 tarihinde, ivedi yargılama çerçevesinde tutuklanmış ve daha sonra 14 Eylül 2016 tarihinde Angers Asliye Hukuk Mahkemesinin ceza kararıyla, bir yandan ev hapsinin bir parçası olarak uygulanan yasağa rağmen 31 Temmuz 2016 tarihinde Mario Nadir ile görüştüğü ve diğer yandan 3 Haziran ve 3 Ağustos 2016 tarihleri arasında terör eylemlerine teşvik eden veya öven mesajlar, görüntüler veya tasvirler içeren çevrim içi bir kamusal iletişim hizmetine eriştiği gerekçesiyle iki yıl hapis cezasına mahkûm edilmiştir. Ceza kararından özellikle, Pagerie'nin şifreli mesajlaşma uygulaması Telegram'da terörizmi öven DAEŞ örgütünün mesajlarını, savaş sloganlarını ve videolarını yayınlayan bir gruba üye olduğu ve bu grup aracılığıyla Fransa ve Avrupa topraklarında gerçekleştirilen çok sayıda saldırı görüntüsünü ve Fransa'yı tehdit eden veya kafa kesme görüntülerini gösteren propaganda videolarını izlediği anlaşılmaktadır. Pagerie, Anayasa Konseyinin 10 Şubat 2017 tarihli ve 2016-611 QPC sayılı kararıyla suçlamanın temelini oluşturan Ceza Kanunu'nun 421-2-5-2 maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna karar vermesinin ardından, 23 Şubat 2017 tarihinde Angers İstinaf Mahkemesinin bir kararıyla, (...) ikinci suçlamadan beraat etmiştir. Bununla birlikte, hem Pagerie'nin ev hapsi koşullarına uymaması hem de bu suçlardan beraat etmiş olmasına rağmen, terörizmi ve barbarlık eylemlerini öven bir çevrim içi mesajlaşma grubuna katılmış olması, Pagerie'nin ev hapsinin uzatılmasını haklı çıkaracak nitelikte, son on iki ay içinde ortaya çıkan veya tespit edilen yeni veya ilave unsurlar teşkil etmektedir.

9. Üçüncü olarak, Pagerie'nin Angers'de ev hapsine alınması, idare tarafından sağlanan bir otelde gerçekleştirilmiştir. Saat 20.30'dan 06.00'ya kadar evde kalma ve saat 09.00, 14.00 ve 19.00'da yerel polis karakoluna bildirim yükümlülükleri, temsil ettikleri menfaat göz önünde bulundurulduğunda aşırı kısıtlamalar getirmemektedir. İlgili kişinin günde üç defa yürümesini engelleyen yürüme güçlüğü çektiğine dair 18 Mart 2017 tarihli bir sağlık raporunun sunulması, bu durumun ardından ve 1 Nisan 2017 tarihine kadar, polis memurlarının ilgilinin evine giderek saat yükümlülüklerini ayarladıkları soruşturmadan anlaşılmasına rağmen, kendisine uygulanan kısıtlamaların orantısız olduğunu göstermek için yeterince yeni ayrıntılarla desteklenmemektedir. Bu koşullarda ve kendisine uygulanan ev hapsinin uzunluğuna rağmen, idarenin ilgili kişiye aşırı yükümlülükler getirmeden, bununla ilgili tüm kısıtlamaları dikkate aldığı görülmektedir.”

55. Başvuran ardından, hakkında alınan MICAS kararlarına ve bunun iki kez yenilenmesine karşı seri muhakeme usulü ile yargılama yapan hâkim önünde üç tedbirin kaldırılmasına yönelik üç başvuruda bulunmuştur. Bu başvurular, ret kararlarına karşı yapılan itirazlar gibi reddedilmiş ve Danıştay bu itirazlara ilişkin kesin kararını 5 Temmuz 2018 tarihinde vermiştir.

3. Yetkiyi Kötüye Kullanma Başvuruları

56. Başvuran, esas hakkında, 22 Kasım 2015, 24 Şubat, 24 Mayıs ve 22 Temmuz 2016 ve 18 Ocak ve 27 Mart 2017 tarihli kararların ve aynı zamanda 30 Mart 2017 tarihli saat yükümlülüğünün değiştirilmesinin reddine ilişkin kararın yetkiyi kötüye kullanma gerekçesiyle iptal edilmesini yedi ayrı başvuruyla talep etmiştir.

57. Başvuran özellikle, 22 Kasım 2015 tarihli kararın Sözleşme' ye Ek 4 No.lu Protokol'ün 2. maddesini ve Sözleşme'nin 8. maddesini ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

a) Nantes İdare Mahkemesinin 13 Şubat 2018 Tarihli Kararı

58. Bu yedi başvuru birleştirilmiş ve Nantes İdare Mahkemesinin 13 Şubat 2018 tarihli kararıyla reddedilmiştir. Kararın gerekçesi aşağıdaki gibidir:

“[22 Kasım 2015 tarihli karara ilişkin] başvuru hakkında

(...)

7. İçişleri Bakanı tarafından hazırlanan ve çekişmeli görüşmeye sunulan istihbarat servislerinin imzasız bilgi notlarından (*note blanches*), 3. paragrafta belirtildiği üzere, Pagerie'nin 2012 yılında, tutuklu bulunduğu sırada, İslamcı grup Forsane Alizza'nın eski lideri Achamlane ile yakınlaştığı ve yazışmalar yaptığının anlaşıldığı; Achamlane'nin, Paris Asliye Ceza Mahkemesi tarafından 10 Temmuz 2015 tarihinde verilen bir kararla, bir terör girişimi ile bağlantılı olarak suç örgütü kurmak suçundan dokuz yıl hapis cezasına mahkûm edildiği; ayrıca, Pagerie'nin, İslam'ı radikal bir şekilde uygulaması ve şeriatın uygulanması lehine İslamcı görüşleri açıkça destekleyen ifadeleriyle dikkat çektiği; başvuranın, gerçekliği bu şekilde ortaya konan söz konusu

PAGERIE/FRANSA KARARI

yeterince ayrıntılı unsurları ciddi bir şekilde sorgulamadığı; dolayısıyla, bu şekilde tespit edilen tüm fiili unsurlar ışığında ve olağanüstü hal ilanını takip eden günlerde yeni terör eylemleri tehdidinin özellikle yüksek olduğu dikkate alındığında, 3 Nisan 1955 tarihli Kanun uyarınca kamu güvenliği ve kamu düzeninin korunmasını sağlamakla yükümlü olan İçişleri Bakanının, takdir hatası yapmaksızın, 22 Kasım 2015 tarihinde, Pagerie'nin davranışlarının kamu güvenliği ve düzeni için bir tehdit oluşturduğuna inanmak için ciddi nedenler bulunduğu kanaatine varabildiği ve ardından, itiraz edilen kararla, 3 Nisan 1955 tarihli Kanun'un yukarıda belirtilen 6. maddesini ihlal etmeksizin, başvuranın 26 Şubat 2016 tarihine kadar ev hapsinde tutulmasına yasal olarak karar verebileceği (...) göz önünde bulundurulduğunda;

8. Dördüncü olarak, itiraz edilen kararın Pagerie'yi 26 Şubat 2016 tarihine kadar günde üç defa Angers polis karakoluna bildirimde bulunmaya ve saat 20.00 ile 06.00 arasında evinde kalarak bölgede bulunmaya zorlama etkisi olmasına rağmen ilgilinin, bu kısıtlamaların iş aramasını ne ölçüde engelleyeceğini belirtmediği; ayrıca, ilgilinin, Maine-et-Loire Valisinden, imkânı olduğu halde, özellikle mesleki bir iş aramak veya yürütmek amacıyla Angers bölgesi dışına çıkmasına izin vermesini talep etmesinin haklı bir gerekçesi olmadığı; ev hapsi tedbirinin, izlediği amaca uygun, gerekli ve orantılı olduğu göz önünde bulundurulduğunda;

9. Beşinci olarak, olağanüstü hal ilanını haklı kılan nedenler dikkate alındığında, 3 Nisan 1955 tarihli Kanun'un 6. maddesine dayanarak ev hapsi tedbiri uygulanması olasılığının, Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme' ye Ek 4 No.lu Protokol'ün 2. maddesinde yer alan hükümlerle uyumsuz olmadığı (...); sonuç olarak ve her hâlükârda, Pagerie'nin, İçişleri Bakanının yukarıda belirtilen hükümleri ihlal ettiğini iddia edemeyeceği göz önünde bulundurulduğunda;

10. Altıncı olarak, Pagerie'nin, itiraz edilen kararın Angers dışında ikamet eden ailesinin diğer üyelerini ziyaret etmesini engellediğini iddia etmesine rağmen söz konusu kişilerle arasındaki bağın niteliğini veya bu kişilerin ikamet yerlerini belirtmediği; bu kişilerin kendisini Angers'de ziyaret edemeyeceklerini ileri sürmediği ve hatta iddia etmediği göz önünde bulundurulduğunda; sonuç olarak ve her hâlükârda, Bakanın, itiraz edilen ev hapsi kararını verirken, Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin 8. maddesi hükümlerini ihlal ettiğini iddia etmek için herhangi bir dayanağı olmadığı dikkate alınmıştır.

(...)

[24 Şubat 2016 tarihli karara ilişkin] başvuru hakkında

PAGERIE/FRANSA KARARI

(...)

14. İkinci olarak, İçişleri Bakanının, Pagerie'nin ev hapsinin uzatılmasına ilişkin 24 Şubat 2016 tarihli kararını gerekçelendirmek amacıyla, 2 Şubat 2016 tarihinde "Le Courier du Maine" gazetesinde, ilgilinin bir gazetecinin sorularına verdiği cevapları tekrarlayan bir makale yayımladığı; özellikle içeriğine itiraz edilmeyen bu cevaplardan, ilgilinin 2015 yılının Kasım ayında Fransa'da gerçekleştirilen terör saldırılarını kınamayı reddettiğinin ve La Marseillaise'in terörizm için bir övgü teşkil ettiğini ileri sürdüğünün anlaşıldığı; yalnızca söz konusu gazetenin okuyucularını kışkırtmak amacıyla yapıldığı tespit edilemeyen bu sözlerin, başvuranın radikal İslamcılık görüşlerine devamlı olarak bağlı olduğunu gösterdiği göz önünde bulundurulduğunda; bu koşullar altında, İçişleri Bakanlığının, takdir hatası yapmaksızın, elindeki tüm bilgiler ışığında, 24 Şubat 2016 tarihinde halen Pagerie'nin davranışlarının kamu düzeni ve güvenliği açısından tehlike oluşturduğuna inanmak için ciddi nedenler bulunduğu kanaatine varmak için özellikle bu açıklamalara dayanabildiği dikkate alınmıştır.

(...)

[24 Mayıs 2016 tarihli karara ilişkin] başvuru hakkında

(...)

18. İkinci olarak, dosyadaki belgelerden, İçişleri Bakanının, 3 Nisan 1955 tarihli Kanun'un 6. maddesine dayanarak ev hapsine alınmasına ilişkin itiraz edilen kararı alırken, özellikle, 22 Mart 2016 tarihinde Brüksel'de gerçekleştirilen saldırıları onaylayan ve meşrulaştıran ve silahı olması halinde şiddet eylemleri gerçekleştirmeye hazır olduğunu söyleyen Pagerie'nin, sözlerinin şiddetinin eski dindaşlarından bir kısmının reddine yol açması nedeniyle giderek yalnızlaştığı ve iş bulma çabalarına dair en ufak bir delil sunmadan ayda bir kez entegrasyon ve denetimli serbestlik danışmanını görmeye gittiği, konuşması ve genel olarak tutumu dikkate alındığında ilerlemesinin özellikle endişe verici olduğuna karar verildiği hakkında istihbarat servisleri tarafından çekişmeli görüşmeye sunulan imzasız bilgi notlarında (*note blanches*) belirtilen bilgileri dikkate aldığı; Pagerie'nin, söz konusu notlarda sunulan yeterince ayrıntılı bilgileri sadece ilke olarak reddederek bunların doğruluğuna ciddi bir itirazda bulunmadığı göz önünde bulundurulduğunda; sonuç olarak İçişleri Bakanı, takdir hatası yapmaksızın, 24 Şubat 2016 tarihinde halen Pagerie'nin davranışlarının, ev hapsinin devamını haklı çıkaracak kamu düzeni ve güvenliği açısından bir tehlike oluşturduğuna inanmak için ciddi nedenler bulunduğu kanaatine varabilmiştir.

PAGERIE/FRANSA KARARI

(...)

[22 Temmuz 2016 tarihli karara ilişkin] başvuru hakkında

(...)

28. İkinci olarak, itiraz edilen kararın, Nice'deki *Promenade des Anglais*'de çok sayıda kişinin ölümüyle sonuçlanan ciddi bir terör saldırısının gerçekleşmesinden bir hafta sonra verildiği; bu olayın, söz konusu tarihte Fransa topraklarında çok yüksek düzeyde bir terör tehdidinin halen mevcut olduğunu gösterdiği göz önünde bulundurulduğunda; sonuç olarak, 18. paragrafta belirtilenlerle aynı nedenlerle, İçişleri Bakanı, takdir hatası yapmaksızın, Pagerie'nin ev hapsinin devam etmesi için ciddi nedenler olduğu kanaatine varabilmiş ve Pagerie, İçişleri Bakanının 24 Mayıs 2016 tarihli kararına karşı yaptığı 1605409 sayılı başvuruda ileri sürdüğü argümanları tekrarlamakla yetinmiştir.

(...)

[18 Ocak 2017 tarihli karara ilişkin] başvuru hakkında

(...)

31. İçişleri Bakanı tarafından hazırlanan ve çekişmeli görüşmelere sunulan belgelerden, 4 Ağustos 2016 tarihinde Pagerie'nin evinde yapılan idari aramada, cep telefonunda Telegram uygulaması aracılığıyla DAESH örgütü tarafından paylaşılan sesli ve görüntülü mesajları aldığının anlaşıldığı; bu arama sırasında, özellikle Fransa'daki futbol stadyumlarının adreslerinin bulunduğu el yazısı bir belgenin ve asma tavana gizlenmiş bir dizüstü bilgisayarın bulunduğu; Pagerie'nin, İçişleri Bakanı tarafından yasaklanmasına rağmen 31 Temmuz 2016 tarihinde Nadir'i evinde ağırladığının ve 2016 yılının Şubat ve Mart ayları arasında birlikte kafa kesme videoları izlediklerinin tespit edildiği; Angers Asliye Ceza Mahkemesi tarafından bu suçlardan dolayı iki yıl hapis cezasına çarptırılan başvuranın, Rennes ceza infaz kurumuna kapatıldığı ve Bakana göre, daha sonra aynı cezaevinde hapsedilen Cezayirli radikal İslamcı Djamel Beghal ile yakınlaştığı; Pagerie'nin bu yakınlaşmaya itiraz etmesine rağmen, yukarıda belirtilen diğer unsurların, her hâlükârda, davranışlarıyla radikal İslam ile bağlarını koparma isteği göstermediği ve itiraz edilen kararın verildiği tarihte halen kendisinin kamu düzeni ve güvenliği için ciddi bir tehdit oluşturduğuna inanma için ciddi nedenler olduğu göz önünde bulundurulduğunda; sonuç olarak, itiraz edilen kararda takdir hatası yapıldığı iddiası reddedilmelidir.

(...)

PAGERIE/FRANSA KARARI

[27 Mart 2017 tarihli karara ilişkin] başvuru hakkında

(...)

35. İçişleri Bakanının, Pagerie'nin ev hapsinin ihtilaflı bir şekilde yenilenmesini haklı göstermek amacıyla, özellikle, 31. paragrafta atıfta bulunulan, 4 Ağustos 2016 tarihinde başvuranın evinde gerçekleştirilen idari arama sonucunda elde edilen unsurlara ve ilgilinin, 31 Temmuz 2016 tarihinde, Nadir ile iletişim kurma yasağını ihlal ettiğine dayandığı ve bu ihlalin, Angers İstinaf Mahkemesinin 23 Şubat 2017 tarihli kararıyla ilgilinin altı ay hapis cezasına mahkûm edilmesine yol açtığı; Pagerie'nin itiraz edilen kararın verilmesinden önceki yıl içinde işlenen ve kendisine atfedilen eylemlere itiraz etmeden yalnızca aşırılık yanlısı bir harekete mensup olmadığını ve cezaevinden çıktıktan sonra hayatını yeniden inşa etmeye çalıştığını ileri sürmekle yetindiği; böylece, başvuranın iddialarının, İçişleri Bakanının itiraz edilen kararın verildiği tarihte ilgilinin davranışlarının kamu güvenliği ve düzeni için özellikle ciddi bir tehdit oluşturabileceği yönündeki iddialarını çürütmeye imkân vermediği; Pagerie'nin, bir ayağında yaşadığı ciddi ağrının günde üç defa Angers polis karakoluna gitme yükümlülüğüyle uyuşmadığı yönünde 18 Mart 2017 tarihli bir tıbbi rapor sunmasına rağmen, bu raporun, özellikle ilgilinin toplu taşıma araçlarını ve gerektiği takdirde baston kullanabildiği dikkate alındığında, günde üç defa karakola gitme zorunluluğunun aşırı olduğunu tespit etmek için tek başına yeterli olmadığı göz önünde bulundurulduğunda; Bakanın yukarıda belirtilen koşullar altında ev hapsini toplam on iki aydan fazla uzatmaya karar verirken herhangi bir takdir hatası veya hukuk hatası yapmadığı ya da polis tedbirlerinin orantılılığı ilkesini göz ardı etmediği sonucuna varılmaktadır.

(...)

[30 Mart 2017 tarihli karara ilişkin] başvuru hakkında

(...)

38. 35. paragrafta belirtildiği üzere, dosyadaki belgelerden, özellikle de 18 Mart 2017 tarihli sağlık raporundan, Pagerie'nin şikâyet ettiği ayak ağrısının, bir podologa görünmesini haklı çıkarırken, idare tarafından kendisine dayatılan günde üç defa karakola gitme yükümlülüğünde bir ayarlama yapılmasını gerektirdiğinin açık olmadığı; nitekim Pagerie'nin durumunun ciddiyetinin evinden Angers polis karakoluna gitmesini imkânsız kılacak derecede olduğunu ortaya koyan herhangi bir ayrıntı sunmadığı, öte yandan Bakanın, başvuranın evinden en yakın tramvay durağına

PAGERIE/FRANSA KARARI

kadar yaklaşık üç dakika ve ardından en yakın tramvay durağı ile polis karakolu arasındaki mesafeyi gitmek için altı dakika daha yürümek zorunda olduğunu vurguladığı göz önünde bulundurulduğunda; sonuç olarak ve günde üç defa karakola gitme zorunluluğunun kamu düzeni ve güvenliğinin korunması açısından taşıdığı önem dikkate alındığında, Pagerie'nin idarenin kendisine aşırı yükümlülükler yüklediğini iddia etmesi için herhangi bir dayanak bulunmamaktadır (...)"

b) Başvuranın İtirazı

59. Başvuran bu karara yedi ayrı başvuruda itiraz etmiştir. Başvuran, aynı gerekçelere dayanmış ve ayrıca, 24 Şubat 2016, 24 Mayıs 2016, 22 Temmuz 2016 ve 18 Ocak 2017 tarihli kararların Sözleşme'nin 8. maddesini ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

60. Nantes İdari İstinaf Mahkemesi Başkanı, 27 Ağustos 2018 tarihli bir kararla, bu itirazları açıkça dayanaktan yoksun oldukları gerekçesiyle reddetmiştir.

61. Başvuran, bu karara karşı temyiz başvurusunda bulunmamıştır.

III. İLGİLİ İÇ HUKUK VE UYGULAMASI

A. İlgili İç Hukuk ve Uygulaması

1. Olağanüstü Hal

62. 3 Nisan 1955 tarihli ve 55-385 sayılı Kanun, olağanüstü hal ilan edilebilecek koşulları ve bu bağlamda valilere, İçişleri Bakanına ve Bakanlar Kuruluna istisnai olarak verilen kolluk yetkilerini düzenlemektedir.

Bu Kanun'un ilgili maddeleri aşağıdaki gibidir:

Madde 1:

"Ülkenin tamamında veya bir kısmında (...) gerek kamu düzenine yönelik ciddi saldırılardan kaynaklanan yakın bir tehlikenin ortaya çıkması, gerekse niteliği ve ciddiyeti itibarıyla kamusal bir felaketin ortaya çıkması durumunda olağanüstü hal ilan edilebilir."

Madde 2:

Olağanüstü hal Bakanlar Kurulu kararnamesiyle ilan edilir. Bu kararname, olağanüstü hal uygulanacak bölge veya bölgeleri belirler.

Bu bölgeler içinde olağanüstü halin uygulanacağı alanlar kararname ile belirlenir.

Olağanüstü halin on iki günden fazla uzatılması ancak Kanun ile mümkündür.”

Madde 3:

“Olağanüstü halin on iki günden fazla uzatılmasına izin veren Kanun, uzatmaya ilişkin kesin süreyi belirler.”

63. 3 Nisan 1955 tarihli Kanun’un 4-1 maddesi diğer taraftan, idari makamların olağanüstü hal çerçevesinde alınan tedbirleri gecikmeksizin Millet Meclisi ve Senatoya bildirmelerini gerektirir ve Millet Meclisi ve Senatonun önlemlerin izlenmesi ve değerlendirilmesine ilişkin herhangi bir ek bilgi talep etmesine izin verir. 21 Temmuz 2016 tarih ve 2016-987 sayılı Kanun’dan bu yana, bu Kanun uyarınca yapılan işlemlerin gecikmeksizin Millet Meclisine ve Senatoya bildirilmesi gerekmektedir.

64. Uygulamada, bu parlamento denetimi, 2015 ile 2017 yılları arasında Millet Meclisi ve Senatonun daimi komitelerine düşmüştür. Yine, olağanüstü hal süresince alınan tedbirlerin izlenmesi, denetlenmesi ve değerlendirilmesi görevi, Millet Meclisi Hukuk Komisyonuna verilmiştir ve Millet Meclisi bu vesileyle soruşturma yetkilerini kullanmıştır (bu bağlamda bk. Raimbourg ve Poisson tarafından 6 Aralık 2016 tarihinde sunulan 4281 no.lu bilgilendirme raporu

2. Olağanüstü Hal Kapsamında Verilen Ev Hapsi Cezaları

a) Hukuki Rejim

65. Ev hapsi cezasına ilişkin hukuki rejim, 22 Kasım 2015 ve 18 Ocak 2017 tarihleri arasında değiştirilmiştir.

66. 3 Nisan 1955 tarihli Kanun’un, 20 Kasım 2015 tarihli ve 2015-1501 sayılı Kanun’la değişikliğe uğramış şekli, aşağıdaki hükümleri içermektedir:

Madde 6

“İçişleri Bakanı, 2. maddede belirtilen Kararname ile belirlenen bölgede ikamet eden ve yine 2. maddede belirtilen seçim bölgelerinde davranışlarının kamu düzeni ve güvenliği için bir tehdit oluşturduğuna inanmak için ciddi nedenler bulunan kişiler hakkında, kendi belirlediği yerde ev hapsi cezasına karar verebilir. İçişleri Bakanı, bu madde kapsamına giren kişilerin, polis veya jandarma birimleri tarafından ev hapsinin belirlendiği yere götürülmesine karar verebilir.

Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen kişilerin, İçişleri Bakanı tarafından belirlendiği zaman diliminde, yirmi dört saatte on iki saat sınırı içinde belirlenen ikametgâhının dışına çıkmaması da istenebilir.

Ev hapsi cezası, bu cezaya maruz kalan kişilerin bir topluluk içerisinde veya bir topluluğun hemen yakınında ikamet etmesine izin vermemelidir.

Ev hapsi, hiçbir şekilde birinci fıkrada belirtilen kişilerin tutulacağı kampların oluşturulması sonucunu doğuramaz.

İdari makam, ev hapsine tabi tutulanların ve ailelerinin geçimlerini sağlamaya yönelik her türlü tedbiri almak zorundadır.

İçişleri Bakanı, ev hapsine alınan kişiye:

1° Pazar ve resmi tatil günleri veya tatil günleri de dâhil olmak üzere, bu yükümlülüğün geçerli olup olmadığını belirtmek üzere periyodik olarak polis veya jandarma birimlerine giderek, günde en fazla üç defa olmak üzere kendi belirlediği sıklıkta rapor verme;

2° Pasaportunun veya kimliğini kanıtlayan herhangi bir belgenin bu birimlere teslim edilmesi (...) yükümlülükleri getirebilir.

Bu maddenin birinci fıkrasına göre kendisine gösterilen yerde ikamet etmesi gereken kişinin, isim olarak belirlenmiş, haklarında davranışlarının kamu düzeni ve güvenliği için bir tehdit oluşturduğunu düşünmek için ciddi nedenler bulunan bazı kişilerle doğrudan veya dolaylı olarak temasta bulunması İçişleri Bakanı tarafından yasaklanabilir. Bu yasak, gerekli olmadığı kanaatine varıldığı anda kaldırılır.

(...)”

Madde 14

“Bu Kanun uyarınca alınan tedbirler, olağanüstü halin sona ermesiyle birlikte yürürlükten kalkar.”

67. 20 Kasım 2015 tarihli Kanun, bu tedbirlerin kapsamını genişletmiştir. Bu bağlamda, bu Kanun’un etkisine ilişkin çalışma, aşağıda belirtilen açıklamaları getirmektedir:

“Kanun tasarısı, çok kısıtlayıcı görünen, “faaliyeti kamu düzeni ve güvenliği açısından tehlikeli olan [herkesin]” ifadelerini, davranışları veya çağrışımları, sözleri veya projeleri ile polisin veya istihbarat servislerinin dikkatini çeken kişilerin kapsama alınmasına olanak sağlayan “davranışlarının kamu düzeni ve güvenliği için tehdit oluşturduğuna inanılması için ciddi sebepler bulunan [herkesin]” ifadesi ile değiştirerek, ev hapsinin kapsamını, hedeflenen amaca ve tehdidin gerçekliğine daha iyi uyacak şekilde değiştirmektedir.

Gerçekten de, terör eylemleri hazırladığından şüphelenilen kişiler söz konusu olduğunda, kişinin eyleminin güvenlik ve kamu düzeni için tehlikeli olduğu hiçbir zaman kanıtlanmamış olsa bile, toplanan bilgiler bir eylemin hazırlığına ilişkin bulgular sağlayabilir.”

68. Danıştay, *M. Domenjoud* kararında (Danıştay, bölüm kararı, 11 Aralık 2015, no. 395009, *Lebon Derlemesi*), 20.00-06.00 saatleri arası ev hapsi dâhil olmak üzere, on yedi gün ev hapsi ve günde üç defa karakola bildirim yükümlülüğünün, hürriyeti kısıtlayıcı bir tedbir olarak değerlendirilmesi gerektiği kanaatine varmıştır.

69. Anayasa Konseyi, 22 Aralık 2015 tarihli ve 2015-527 sayılı bir kararla (*M. Cédric.D.*), 3 Nisan 1955 tarihli Kanun’un 6. maddesinin ilk dokuz fıkrasının Anayasa’ya uygunluğu hakkında karar vermiştir.

Anayasa Konseyi, bu hükümlerin, -bireysel özgürlüğün korunmasını adli makamlara emanet eden- Anayasa’nın 66. maddesine uygunluğu hakkında sunulan bir şikâyetle başvurulması üzerine, ev hapsinin günde on iki saati geçmediği sürece, söz konusu cezanın bu metin anlamında bir gözetim tedbiri oluşturmadığına karar vermiştir.

PAGERIE/FRANSA KARARI

“5. Öncelikle, itiraz edilen hükümlerin, İçişleri Bakanına, olağanüstü hal ilan edildiğinde, olağanüstü hal ilan eden kararname ile “belirlenen yerde ikamet eden herhangi bir kişinin ev hapsine karar vermesine” izin verdiği; ancak “davranışlarının kamu düzeni ve güvenliğine tehdit oluşturduğuna inanılması için ciddi nedenler bulunan” kişilere verilebilecek bu ev hapsi cezasının, yalnızca idari polisin sorumluluğunda olduğu ve dolayısıyla kamu düzenini korumak ve suçları önlemekten başka amacı olamayacağı; bu ev hapsi cezası sırasında “söz konusu cezaya maruz kalanların bir toplulukta veya bir topluluğun hemen yakınında ikamet etmelerine izin verilmesi gerektiği”; hiçbir koşulda ev hapsindeki “kişilerin tutulacağı kamplar yaratma etkisine” sahip olamayacağı; bu hükümlerin hem amaç hem de kapsam itibarıyla Anayasa’nın 66. maddesi anlamında kişi hürriyetinden yoksun bırakma içermediği kanaatine vararak,

6. İkinci olarak, İçişleri Bakanı tarafından verilen ev hapsi kapsamında, kişinin “yirmi dört saatte on iki saat sınırı içinde, İçişleri Bakanının belirleyeceği zaman diliminde ve belirleyeceği yerleşim yerinde kalmasının da istenebileceği”; ev hapsi bağlamında evde kalma süresi olarak günde on iki saat olarak belirlenen azami sürenin, ev hapsi cezasının bir gözaltı tedbiri olarak kabul edilmemesi halinde uzatılamayacağı ve dolayısıyla Anayasa’nın 66. maddesinin hükümlerine tabi olduğu kanaatine vararak; (...)”

Anayasa Konseyi ardından, bu tedbirlere ilişkin orantılılık ve denetim gerekliliğiyle ilgili olarak, şu açıklamalarda bulunmuştur:

“12. Hem ev hapsi tedbirinin hem de süresinin, uygulama koşulları ve bunlara getirilebilecek ek yükümlülükler gerekçelendirilmeli ve olağanüstü halin ilanına yol açan özel koşullarda tedbiri harekete geçiren sebeplerle orantılı olması gerektiği (...); idari yargı hâkiminin, bu önlemin uygun, gerekli ve izlediği amaçla orantılı olmasını sağlamaktan sorumlu olduğu kanaatine vararak; (...)”

Son olarak Anayasa Konseyi, olağanüstü halin süresi ve uzatılmasının bu kapsamda verilen ev hapsi üzerindeki etkilerine ilişkin olarak aşağıdaki unsurları belirtmiştir:

“13. Bakanlar Kurulu kararnamesiyle ilan edilen olağanüstü halin, on iki günlük bir süreyi geçmesi durumunda, süresini belirleyen bir kanunla uzatılması gerektiği (...); olağanüstü hal ilanına yol açan yakın tehlike veya kamu felaketi bakımından bu sürenin aşırı uzun olamayacağı; kanun koyucunun olağanüstü hali yeni bir kanunla uzatması

halinde, daha önce alınan ev hapsi tedbirlerinin yenilenmeden uzatılamayacağı kanaatine vararak; (...)”

70. Bu karardan çıkarılan sonuçlar bağlamında, 19 Aralık 2016 tarih ve 2016-1767 sayılı Kanun ile 3 Nisan 1955 tarihli Kanun’un 6. maddesi, ev hapsinin azami süresini ve yenilenme şartlarını düzenlemek üzere değiştirilmiştir.

71. Anayasa Konseyi, 2017-624 QPC sayılı ve 16 Mart 2017 tarihli bir kararla, aşağıda belirtilen yorumun saklı tutulmasına kanaat getirmiştir:

“(…) Gelme ve gitme özgürlüğünü aşırı derecede ihlal etmeksizin on iki aydan fazla verilen bir ev hapsi cezası ancak, bir yandan söz konusu kişinin davranışının özellikle kamu güvenliği ve düzeni açısından ciddi bir tehdit oluşturduğu, öte yandan idari makâmın yeni veya ek bilgiler ürettiği hallerde ve son olarak, ilgili kişinin durumu incelendiğinde, ev hapsinde tutulduğu toplam sürenin, ev hapsi koşullarının ve bu tedbirin beraberinde getirdiği ek yükümlülüklerin dikkate alınması durumunda yenilenebilir.”

72. 6. Maddenin on bir ila on dördüncü fıkraları, 19 Aralık 2016 tarihli Kanun ve 16 Mart 2017 tarihli karardan kaynaklanan değişiklikler sonucunda aşağıdaki gibi hükmetmektedir:

“Olağanüstü halin ilanından itibaren ve tüm süresi boyunca, aynı kişiye toplam süresi on iki aydan fazla olan ev hapsi cezası verilemez.

Bununla birlikte İçişleri Bakanı, belirtilen sürenin [yukarıda belirtilen fıkra] uzatılmasına karar verebilir. Bu süre üç aydan fazla uzatılamaz. İdari makam, bu madde hükümlerine göre ev hapsini her zaman kaldırabilir veya ev hapsinden doğan yükümlülükleri azaltabilir.”

b) Adli Denetim

73. 3 Nisan 1955 tarihli Kanun’un 14-1 maddesinin ilk fıkrasında, olağanüstü hal kapsamında alınan ev hapsine ilişkin tedbirlerin, İdari Yargı Kanunu ve özellikle seri muhakeme usullerine ilişkin V kitabında belirtilen koşullar çerçevesinde idari mahkemesinde görevli hâkim denetimine tabi olduğu hatırlatılmaktadır.

i. Seri Muhakeme Usulü İle Yargılama Yapan Hâkimin Uyguladığı Denetim

74. İdari yargı hâkimi, İdari Yargı Kanunu’nun L. 521-2 maddesine dayanılarak tedbirin kaldırılması talebiyle kendisine başvurulduğunda, temel bir hürriyet düzeyine getirilmiş “ciddi ve açıkça hukuka aykırı bir ihlalin” giderilmesi için gerekli her türlü tedbire hükmedebilir.

75. Seri muhakeme usulünde tedbir konusunda uygulanabilir usul, *J.M.B. ve diğerleri/Fransa* kararında açıklanmıştır (no. 9671/15 ve diğer 31 başvuru, §§ 136-137, 30 Ocak 2020).

76. Seri muhakeme usulünde ileri sürülebilecek temel haklar arasında özellikle gelip gitme özgürlüğü (Danıştay, ihtiyati tedbir alınması yönünde karar, 9 Ocak 2001, *M. Deperthes*, no. 228928, *Lebon Derlemesi*), ibadet özgürlüğü (Danıştay, ihtiyati tedbir alınması yönünde karar, 10 Ağustos 2001, “*La Mosquée*” *Derneği*, no. 237004), normal bir aile hayatı yaşama hakkı (Danıştay, bölüm kararı, 30 Ekim 2001, *İçişleri Bakanı/Bayan Tliba*, no. 238211, *Lebon Derlemesi*), özel hayata saygı hakkı (25 Ekim 2007, *Bayan Y*, no. 310125) ve daha genel olarak, Sözleşme’nin 8. maddesi ile güvence altına alınan özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı (Danıştay, Genel Kurul, 31 Mayıs 2016, *Bayan Gonzalez Gomez*, no. 396848, *Lebon Derlemesi*) yer almaktadır. Ayrıca Danıştay, belirli ayrımcılık biçimlerinin, kendilerine ilham veren nedenler veya bu tür bir özgürlüğün kullanılması üzerindeki etkileri açısından, temel bir özgürlük ihlalinin teşkil edebileceğine (Danıştay, ihtiyati tedbir alınması yönünde karar, 1 Eylül 2017, *Commune de Dannemarie*, no. 413607) ve bu bağlamda ileri sürülebileceğine hükmetmiştir.

Dolayısıyla, özellikle ev hapsi tedbirlerine ilişkin ihtilaflarla ilgili olarak, kişiler seri muhakeme usulü ile yargılama yapan hâkim huzurunda, gelip gitme özgürlüğünün, normal bir aile hayatı yaşama hakkının (örneğin bk. Danıştay, ihtiyati tedbir alınması yönünde karar, 16 Kasım 2016, no. 404824, 23 Kasım 2016, no. 404916, 25 Ağustos 2017, no. 413369 ve 19 Ekim 2017,

no. 414871) veya Sözleşme'nin 8. maddesi ile güvence altına alınan hakların (örneğin bk. Danıştay, 6 Ocak 2016, no. 395622) ihlal edildiğini ileri sürebilmişlerdir.

77. Seri muhakeme usulü ile yargılama yapan hâkim, acil bir durumun var olduğunu tespit ederse, temel bir özgürlüğün ciddi ve açıkça hukuka aykırı bir şekilde ihlalini mümkün olan en kısa sürede gidermek için uygun göreceği her türlü tedbiri alabilir.

78. Danıştay, 11 Aralık 2015 tarihli çeşitli kararlarla (bölüm, *M. Gauthier*, no. 394990, *Lebon Derlemesi*, *M. Domenjoud*, no. 395009, *Lebon Derlemesi*, diğer beş başvuru), Danıştay, olağanüstü hal kapsamında alınan ev hapsi tedbirlerine ilişkin uyuşmazlıklarda seri muhakeme usulü ile yargılama yapan hâkiminin görevine ilişkin iki açıklama yapmıştır:

“3 Nisan 1955 tarihli Kanun'un 6. maddesi uyarınca idari makam tarafından verilen ve özellikle gelip gitme özgürlüğüne getirilen kısıtlamalar başta olmak üzere kişinin ev hapsine tabi tutulmasına ilişkin kararın, bu tedbirin amacı ve sonuçları dikkate alındığında, ilke olarak ve kendiliğinden, idare belirli koşullar ileri sürmedikçe, bu kişinin durumuna yönelik ciddi ve acil bir ihlal teşkil ettiği ve muhtemelen acil bir durum oluşturduğu ve İdari Yargı Kanunu'nun L.521-2 maddesine dayanılarak başvuru idari yargı hâkiminin, bu maddede belirtilen diğer şartlar yerine getirildiği takdirde çok kısa bir süre içinde ihtiyati ve koruyucu bir tedbir kararı verebileceği kanaatine vararak;

(...)

Danıştaya sunulan dosya bakımından, tedbir alınmasına yönelik bir karar vererek, olağanüstü hal ilanına yol açan durum göz önüne alındığında ilgili kişinin davranışının oluşturduğu tehdidin değerlendirilmesinde veya ev hapsinin şartlarının belirlenmesinde, özgürlüklere saygı ile kamu düzeninin korunması arasında gerekli uzlaşmayı sağlayan idari makamın, temel bir özgürlüğü ciddi ve açıkça hukuka aykırı şekilde ihlal etmemesini sağlamanın Danıştay'a düştüğü; seri muhakeme usulü ile yargılama yapan hâkimin, İdari Yargı Kanunu'nun L.521-2 maddesinde belirtilen şartların sağlandığını düşünmesi halinde, ihlal edilen temel özgürlüğün korunmasını sağlamak için uygun göreceği her türlü tedbiri alabileceği kanaatine vararak;”

79. Mahkemeler tarafından bu konuda oluşturulan aciliyet karinesi, daha sonra 3 Nisan 1955 tarihli Kanun'un 14-1 maddesinin ikinci fıkrasında yer almıştır.

80. İdari Yargı Kanunu'nun L. 521-2 maddesine dayanılarak başvuru alan idari yargı hâkimi, böylece olağanüstü hal kapsamında alınan ev hapsi tedbirlerinin yürütmesini durdurma kararı vermek (örneğin bk. Danıştay, ihtiyati tedbir alınması yönünde karar, 22 Ocak 2016, no. 396116, 15 Nisan 2016, no. 398377 ve 20 Mayıs 2016, no. 399692) veya idareden şartları ayarlamasını istemek zorunda kalmıştır (örneğin bk. yukarıda anılan Danıştay, ihtiyati tedbir alınması yönündeki 6 Ocak 2016 tarihli karar).

81. Danıştay, uygulamada, yargı teşkilatını bu davanın gereklerine uygun hale getirmek için, 14 Kasım 2015 tarihli bir genelgeyle, olağanüstü hal kapsamında alınan tedbirlere ilişkin ihtiyati tedbir başvurularının deneyimli hâkimler tarafından ve yeterli sayıda ele alınabilmesi için Île-de-France ve büyük şehirlerdeki idare mahkemelerini çalışmalarını güçlendirmeye davet etmiştir.

ii. Yetkiyi Kötüye Kullanma Başvurusuna Bakan Hâkimin Uyguladığı Denetim

82. 3 Nisan 1955 tarihli Kanun'un 6. maddesine dayanılarak alınan ev hapsi tedbirleri “yetkiyi kötüye kullanma başvurusuna bakan hâkimin tam denetimine” sunulur (yukarıda anılan kararlar, Danıştay, bölüm kararı, 11 Aralık 2015). Bu bağlamda, idari yargı hâkimi, bu idari polis tedbirlerinin esasına ilişkin olarak, özellikle olayların maddi doğruluğu ve hukuki niteliği ile ilgili bir denetim sağlar. İdari yargı hâkimi, Anayasa Konseyi'nin yukarıda anılan 22 Aralık 2015 tarihli kararında hatırlattığı üzere, bu tedbirlerin amacına uygun, gerekli ve orantılı olmasını sağlamakla yükümlüdür (örneğin ev hapsi konusunda bk. Danıştay, 24 Temmuz 2019, no. 418113).

c) Ceza Hükümleri

83. 3 Nisan 1955 tarihli Kanun'un 13. maddesinin 2. fıkrasında, bu Kanun'un 6. maddesinin birinci fıkrasında belirtilen suçları işleyen kişiler, üç yıl hapis ve 45.000 avro (EUR) para cezası ile cezalandırılır.

84. Bu hükmün üçüncü fıkrasında, tedbire eşlik edebilecek ek yükümlülükleri ihlal eden kişiler, bir yıl hapis ve 15.000 avro para cezası ile cezalandırılır.

d) İstatiksel Unsurlar

85. 14 Kasım 2015 tarihinden, 2 Haziran 2017 tarihine kadar 439 kişiye, 3 Nisan 1955 tarihli Kanun'un 6. maddesine dayanılarak, iç güvenliği ve terörle mücadeleyi güçlendiren 20 Haziran 2017 tarihli kanun tasarısına ilişkin etki etüdüne göre ev hapsi uygulanmıştır. Bu bağlamda 708 karar verilmiştir. 2 Haziran 2017 tarihinde sadece 13 kişi, 12 aydan fazla ev hapsi tedbirine tabi tutulmuştur.

86. Hükümet tarafından iletilen dava raporuna göre, idare mahkemeleri 4 Ekim 2017 tarihi itibarıyla ev hapsine ilişkin tedbirlerle ilgili 521 başvuru kaydetmiştir. Bunlar çoğunlukla seri muhakeme usulüne göre başlatılmış ve %14 olarak tahmin edilen tam veya kısmi bir "memnuniyet oranına" sebep olmuştur. Danıştaya bu tarihte 82 başvuru yapılmıştır; bu davalardan 16'sı tam veya kısmi memnuniyetle sonuçlanmış ve 17'si ise kayıttan düşürülmüştür (özellikle idarenin yargılama sırasında tedbiri kaldırmayı seçtiği durumlarda).

3. İdari Denetim ve İzlemeye İlişkin Kişisel Tedbirler ("MICAS")

87. MICAS, 2017-1510 sayılı ve 30 Ekim 2017 tarihli Kanun ile oluşturulan ve İç Güvenlik Kanunu'nun L.228-1 ila L.228-7 maddeleriyle öngörülen idari polis tedbirlerine verilen isimdir.

88. Olağanüstü halin yasal çerçevesinden ayrı olarak, terör eylemlerinin işlenmesini engellemek amacıyla, "hakkında kamu güvenliği ve düzeni için

özellikle ciddi bir tehdit oluşturduğuna ve terör eylemlerine teşvik ettiğine, bunları kolaylaştırdığına veya bunlara katılan kişi veya kuruluşlarla olağan bir ilişki içine girdiğine veya terör eylemlerinin işlenmesini teşvik eden tezleri desteklediğine, yaydığına ve bu yayılmaya, ifade edilen ideolojiye bağlılığın bir tezahürü eşlik ettiğinde veya bunlara bağlandığına ya da bu tür eylemleri övdüğüne inanmak için ciddi nedenler bulunan” herkes için bu tedbirlerin uygulanmasına karar verilebilir.

89. Bu tedbirler, İç Güvenlik Kanunu’nun L. 228-2 ila L. 228-5 maddelerinde belirtilen yükümlülük ve yasakların tamamını veya bir kısmını, kendi belirleyeceği şartlarla içerebilirler. Bu tedbirler arasında, belirli bir coğrafi bölgenin dışına çıkma yasağı, periyodik olarak bir polis veya jandarma birimine gitme zorunluluğu, ikametgâh adresini beyan ve kanıtlama yükümlülüğü, belirli bir yerde veya belirlenmiş bir çevrede görünme yasağı ve yine belirli kişilerle iletişim kurma yasağı yer almaktadır.

4. *İmzasız Bilgi Notlarının (Note Blanches) Oluşturulması*

a) *İmzasız Bilgi Notlarının (Note Blanches) Statüsü*

90. İmzasız bilgi notları (*note blanches*) istihbarat servisleri tarafından diğer makamlara bilgi iletmek için yazılan ve kullanılan belgelerdir. Bu belgeler, tarih ve imza içermez; yazarlarını ve kaynaklarını tespit etmeyi mümkün kılacak belirtilerden arındırılmıştır.

91. Uygulamada, ihtilaf konusu olayların tarihinde, İçişleri Bakanlığına bağlı iki kurum, ev hapsi kararlarının düzenlenmesi sürecine dâhil olmuştur. Terörizm ve radikalleşme ile ilgili eylemlerin önlenmesine yönelik idari polis tedbiri taleplerinin merkezileştirilmesi, olayın meydana geldiği tarihte Terörle Mücadele Koordinasyon Biriminin sorumluluğundaydı. Bu birim, tedbir önerileri hazırlamaktan ve bunları, istihbarat servisleri tarafından iletilen ve tedbir önerilerini haklı gösterebilecek olgusal unsurları ortaya koyan imzasız bilgi notlarıyla (*note blanches*) birlikte sunmaktan

sorumludur. Bu belgeler daha sonra, gerektiği takdirde ek bilgi talebinde bulunarak son halini vermek üzere Kamu Özgürlükleri ve Hukuk İşleri Müdürlüğüne sevk edilirdi.

b) İmzasız Bilgi Notlarının (*Note Blanches*) İdari Hâkim Önünde Sunulmasına İlişkin Güvenceler

92. İdari hâkimin, bir yandan, tartışmaya sunulmuş olması, diğer yandan ise “ciddi şekilde tartışılmayan” “kesin ve ayrıntılı” gerçeklerle ilgili olması sebebiyle, kendisine sunulan imzasız bir bilgi notunu (*note blanches*) dikkate alması içtihattan kaynaklanır (Danıştay, 3 Mart 2003, *İçişleri Bakanı/Rakhimov*, no. 238662, *Lebon Derlemesi*, 4 Ekim 2004 ve *İçişleri Bakanı/Bouziane*, no. 266948, 23 Şubat 2007). Danıştay, bu iki çekinceye bağlı olarak, “hiçbir yasal hüküm veya ilkenin, bakan tarafından hazırlanan “imzasız bilgi notlarıyla (*notes blanches*)” aktarılan olay ve olguların (...), idari hâkim tarafından dikkate alınmasının muhtemel olmadığına” hükmetmiştir (yukarıda anılan *M. Domenjoud*).

93. İdari hâkim, imzasız bilgi notlarında (*note blanches*) aktarılan olay ve olguları incelerken, idareden, ek soruşturma kapsamında ek bilgi verilmesi talebinde bulunabilir (örneğin bk. Danıştay, 22 Ocak 2016, yukarıda belirtilen karar). Gerektiği takdirde, bu tür bir ek soruşturma gerçekleştirmeyi reddetme, ilgili notun kanıtlayıcı değerinin değerlendirilmesinde dikkate alınır (örneğin bk. Danıştay, ihtiyati tedbir alınması yönünde karar, 9 Şubat 2016, no. 396570).

c) Ulusal İnsan Hakları Danışma Komisyonunun (CNCDH) 18 Şubat 2016 Tarihli Görüşü

94. CNCDH, olağanüstü halin takibine ilişkin olarak 18 Şubat 2016 tarihinde kabul edilen bir görüşte, imzasız bilgi notlarının (*notes blanches*) kullanımına ilişkin şu tespitlerde bulunmuştur:

“CNCDH’de yürütülen birçok duruşmada, idari hâkimlerin, bazen kesin olmayan, somut veya özellikle dolu ve bazen olgusal hatalar içeren bu tür belgelerin, kanıtlayıcı değerini değerlendirmede en büyük zorluğu yaşadıklarını ortaya koymuştur. Avukatlar ise, çoğu kez aksini kanıtlamakta en çok zorlandıkları unsur olduğunu belirtmektedirler (özellikle çok yakın tarihlerde verilen süreler içinde kanıt toplamanın zorluğu veya tarihsiz veya yeterince ayrıntılı olmayan bilgilere itiraz etmenin zorluğu nedeniyle). Bu nedenle CNCDH, ev hapsinin, gelip gitme özgürlüğüne çok büyük bir müdahale olduğunu ve herhangi bir keyfilik riskinden kaçınmak için, her zaman, izlemeye izin vermeyi amaçlayan nesnel kriterlere ve somut unsurlara dayandırılması gerektiğini bir defa daha hatırlatmalıdır. Nitekim hareket özgürlüğüne getirilecek kısıtlamalar, nesnel bir gözlemciyi söz konusu kişinin kamu güvenliği ve düzenine yönelik bir tehdit oluşturduğuna ikna edebilecek olguların veya bilgilerin varlığıyla gerekçelendirilmelidir (3 Nisan 1955 tarihli Kanun’un 6. maddesi). CNCDH’ye göre, imzasız bir bilgi notunun (*note blanches*), ancak yeterince ayrıntılı ve kesin olması halinde ve ciddi bir şekilde itiraz edilmediği ve ek dış unsurlarla desteklendiği sürece inandırıcı olduğu kanaatine varılabilir. Savunma sırrı olarak sınıflandırılan bir belge söz konusu olduğunda, uygulamada içeriği kontrol etmek son derece zorsa, yine de bu tür bir sınıflandırmanın uygunluğunu kontrol etmek mümkündür.”

B. İlgili Uluslararası Hukuk Kuralları

1. Birleşmiş Milletler Belgeleri

95. 18 Ocak 2016 tarihinde yayınlanan “olağanüstü hal yasası ve uluslararası elektronik haberleşmenin gözetimine ilişkin Kanun hakkında kamuoyuna yapılan bir bildiride”, özel usullere göre görevlendirilmiş beş raportör, 3 Nisan 1955 tarihli Kanun’un 6. maddesinde geçen “ciddi nedenler” ifadesinin tanımının bulunmamasına ve “güvenlik” ve “kamu düzeni” için bir tehdit oluşturması muhtemel koşulların açık ve kesin şekilde belirtilmemesine ve bu kavramların çok belirsiz ve geniş olduğuna dair endişelerini dile getirmiştir.

96. Diğer taraftan, terörle mücadelede insan hakları ve temel özgürlüklerin geliştirilmesi ve korunması hakkında Özel Raportör, 20 Haziran 2016 tarihli Fransa ziyaretine ilişkin raporunda

(A/HRC/40/52/Add.4), “uzun süreli bir olağanüstü halin genellikle hukukun üstünlüğünün bütünlüğü açısından olumsuz sonuçları olduğu” kanaatine vardığını hatırlatmıştır. Özel raportör, idare mahkemeleri tarafından imzasız bilgi notlarının (*notes blanches*) kullanılmasına ilişkin olarak, aşağıdaki endişeleri dile getirmiştir:

“(…) tarihsiz delillerin kullanılması tehlikeli bir emsal oluşturur ve devlet kurumlarının istismarına kapı açar. Bu notlar, onları hazırlamaktan sorumlu yetkililer tarafından teyit edilen bir eğilim olarak, giderek daha fazla ayrıntılandırılırken, ciddi sonuçlar içeren bir özgürlükten yoksun bırakmaya yol açabilecek herhangi bir delilin dayandığı yasal ve olgusal kesinlikten hala yoksundur.”

2. İlgili Avrupa Konseyi Belgeleri

97. Avrupa Hukuk Yoluyla Demokrasi Komisyonunun (Venedik Komisyonu) acil durumlarda insan haklarının korunmasına ilişkin görüşünde (no. 359/2005, 17 ve 18 Mart 2006) şu hususlar belirtilmektedir:

“35. Ulusal güvenliğin ve kamu güvenliğinin korunması, bazı temel hakların kısıtlamalara tabi tutulmasını ve hatta temel haklara ilişkin bazı yükümlülüklerden muaf tutulmayı haklı gösterebilir. Bununla birlikte, insan hakları ve temel özgürlükler üzerindeki kısıtlamalar ve Sözleşme’den doğan yükümlülüklerin askıya alınmasına sebep olan durumlar kanunla düzenlenmeli ve tercihen Anayasa’da bir dayanağa sahip olmalıdır. Bu durum, demokrasinin korunması ve hukukun üstünlüğü için de geçerlidir. Kanun, hangi durumlarda kısıtlamaların haklı görülebileceğini belirtmelidir ve tercihen, kısıtlayıcı veya aşağılayıcı önlemler alma yetkisinin kötüye kullanılmasına karşı güvenceler oluşturmak ve bu yetkinin başka amaçlarla veya iç hukuk ve AIHS’nin izin verdiği kadar daha fazla kullanılmasını önlemek amacıyla Sözleşme’den doğan yükümlülükleri askıya alma önlemlerini haklı çıkarabilecek olağanüstü hali tanımlamalıdır.

36. Milli güvenlik, kamu güvenliği ve kamu düzeni ile temel hak ve özgürlüklerin kullanılması arasında doğru bir denge kurulmalıdır. Belirli duruma ve somut koşullara bağlı olarak, kamu ve özel menfaatlerin dengelenmesinin adil ve orantılı niteliğinin tanımlanması gerekmektedir. Bununla birlikte aşılması gereken sınır, bu kısıtlamaların söz konusu hak veya özgürlüğün özüne zarar vermemesi anlamına

gelmektedir. Ulusal mahkemeler, kısıtlayıcı ve Sözleşme’den doğan yükümlülüklerin askıya alınmasına ilişkin tedbirlerin yasal, haklı ve AİHS’nin ilgili hükümlerine uygun olduğunu doğrulama konusunda tam yetkiye sahip olmalıdır.”

98. Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinin 2209 (2018) Sayılı ve 24 Nisan 2018 tarihli “Olağanüstü Hal: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 15. maddesinde öngörülen Sözleşme’den doğan yükümlülüklerin askıya alınması kararına ilişkin orantılılık sorunları” başlıklı kararı, şu görüşleri içermektedir:

“12. Meclis, Fransa’daki olağanüstü hale ilişkin olarak yöneltlen çeşitli eleştirileri, özellikle uygulamasının kapsamını belirlemek için sübjektif ve yeterince kesin olmayan terimler kullanmasını ve istihbarat servisleri tarafından yazılan imzasız bilgi notları da (*notes blanches*) dâhil olmak üzere, idare mahkemeleri tarafından *sonradan (a posteriori)* uygulanan adli denetime başvurmaları (...) endişeyle izlemektedir.”

Meclis, Fransa’ya, 3 Nisan 1955 tarihli Kanun’da, özellikle Kanun’un bazı hükümlerinde kullanılan tanımları belirterek ve adli denetimin etkinliğini artırarak bir reform yapmasını tavsiye etmiştir.

C. Fransa’nın, Sözleşme’nin 15. Maddesinde Öngörülen Sözleşme’den Doğan Yükümlülükleri Askıya Alma Hakkını Kullanmasına Dair Bildirimi

99. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, 24 Kasım 2015 tarihinde kaydedilen bir bildirimle, Fransa’nın Sözleşme’nin 15. maddesinde öngörülen olağanüstü hallerde Sözleşme’den doğan yükümlülükleri askıya alma hakkını kullanmak istediğine dair bilgilendirilmiştir. Ardından, olağanüstü halin art arda uzatıldığı Avrupa Konseyi Genel Sekreteri’nin dikkatine sunulmuştur. 6 Kasım 2017 tarihli bir yazıyla, Genel Sekreter’e olağanüstü halin sona erdiği bildirilmiştir.

HUKUKÎ DEĞERLENDİRME

I. DAVANIN KONUSU HAKKINDA

100.Mahkeme'nin görevi, her şeyden önce uyuşmazlığın kapsamının sınırlarını belirlemektir.

101.Bir davanın konusunu belirlemek için başvuru kriterleri, *Radomilja ve diğerleri/Hırvatistan* kararında açıklanmaktadır ([BD], no. 37685/10 ve 22768/12, §§ 106-127, 20 Mart 2018). Mahkeme, bireysel bir başvuruyu ele aldığı anda, yargı yetkisi başvuru tarafından sunulan şikâyetleri incelemekle sınırlıdır. Fakat bu durum, başvuru Mahkeme önündeki yargılamalar sırasında ilk iddialarını açıklığa kavuşturmasını veya detaylandırmasını engellemez: Mahkeme, yalnızca ilk başvuruyu değil, aynı zamanda boşlukları veya başlangıçtaki belirsizlikleri ortadan kaldırarak tamamlamayı amaçlayan ek belgeleri de dikkate almalıdır.

102.Başvuru, 26 Nisan 2016 tarihli başvurusunda, Sözleşme'nin 8, 9 ve 14. maddeleri ile 4 No.lu Protokol'ün 2. maddesini ileri sürerek, 22 Kasım 2015 tarihli kararın infazı sırasında maruz kaldığı ev hapsinden şikâyetçidir. Başvuru, 17 Haziran 2021 tarihli görüşlerinde, şikâyetlerini, ev hapsi cezasını uzatan bütün kararlara ve daha sonra tabi tutulduğu MICAS hükümlerine kadar genişletmektedir.

103.Mahkeme, bu koşullarda, kendisine sunulan başvurunun, bir yandan, başvuru önce 25 Kasım 2015 ile 5 Ağustos 2016 tarihleri (yukarıda 13-20. paragraflar), ardından 18 Ocak 2017 ile 11 Haziran 2017 tarihleri (yukarıda 30-38. paragraflar) arasında maruz kaldığı ev hapsi cezası hakkında yöneltilen şikâyetlerle, diğer yandan, 14 Kasım 2017 ve 14 Ağustos 2018 tarihleri (yukarıda 45. paragraf) arasında tabi tutulduğu MICAS hükümleri ile ilgili olduğu kanaatine varmaktadır.

II. HÜKÜMETİN ÖN İTİRAZLARI HAKKINDA

104.Hükümet, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. fıkrasında öngörülen süre sınırına uyulmadığına ve Mahkemenin sırasıyla inceleyeceği iç hukuk yollarının tüketilmediğine dair iki ön itiraz ileri sürmektedir.

A. Sözleşme'nin 35. Maddesinin 1. Fıkrasıyla Öngörülen Süre Sınırına Uyulması Hakkında

1. Tarafların İddiaları

105.Hükümet, başvuranın 17 Eylül 2021 tarihli cevaben sunduğu görüşlerde ileri sürdüğü hakkında uygulanan MICAS hükümlerine ilişkin şikâyetlerin, vaktinden geç sunulduğunu iddia etmektedir.

106.Başvuran bu itiraz hakkında görüş belirtmemektedir.

2. Mahkemenin Değerlendirmesi

107.Mahkeme, kendi önünde görülen yargılamalar sırasında başvuranın yeni bir şikâyetle bulunmasını hiçbir şeyin engellemediğini belirtmekle birlikte, bu şikâyetin de, diğer hepsi gibi, Sözleşme'de belirtilen kabul edilebilirlik koşullarını karşılaması gerektiğini yinelemektedir. Özellikle bu süreçte ileri sürülen şikâyetin, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. fıkrasında öngörülen sürede, yani olayların meydana geldiği dönemde altı aylık bir süre içerisinde sunulması gerekmektedir.

108.Bu kuralın kamu düzeniyle ilgili olması sebebiyle, Mahkeme bu kuralı resen uygulamakla yetkilidir (*Sabri Güneş/Türkiye* [BD], no. 27396/06, § 29, 29 Haziran 2012 ve yukarıda anılan *Radomilja*, § 138). Bu sebeple, Hükümetin bu kabul edilemezlik itirazını ancak başvurunun kabul edilebilirliğine ilişkin yazılı görüşlerinden sonra ileri sürdüğü gerekçesiyle, Mahkemenin bu kuralı bertaraf etmek gibi bir görevi bulunmamaktadır (bu

davaya uygulanabildiği ölçüde (*mutatis mutandis*) bk. *Blečić/Hırvatistan* [BD], no. 59532/00, §§ 63-69, AİHM 2006-III).

109.Mevcut davada, 3 Nisan 1955 tarihli Kanun'un 6. maddesinde öngörülen ev hapsi (yukarıda 65-72. paragraflar) ve İç Güvenlik Kanunu'nun L. 228-1 ve devamında gelen maddelerde belirtilen *MICAS* (yukarıda 87-89. paragraflar), karşılaştırılabilir etkilere sahip olduğu kabul edilebilecek idari polis tedbirleri teşkil etse de, söz konusu tedbirler, farklı uygulama koşulları öngören ayrı bir hukuki temele dayanmaktadır. Başvuran, temel şikâyetlerini, 14 Kasım 2017 ve 14 Ağustos 2018 tarihleri arasında tabi tutulduğu *MICAS* tedbirlerine genişleterek, Mahkemenin nazarında, Sözleşme'nin 8, 9 ve 14. maddeleri ile 4 No.lu Protokol'ün 2. maddesine dayanarak bu tedbirlere özgü yeni şikâyetler ileri sürmüştür.

110.Hâlbuki bu şikâyetler, 17 Haziran 2021 tarihinde, yani iç hukukta yapılan son başvuru hakkında nihai kararın verildiği 5 Temmuz 2018 tarihinden altı aydan fazla süre geçtikten sonra sunulmuştur (yukarıda 55. paragraf). Sonuç olarak, Hükümetin bu ön itirazının kabul edilmesi gerekmektedir ve başvuranın tabi tutulduğu *MICAS*'a ilişkin şikâyetleri, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1 ve 4. fıkraları uyarınca, vaktinden geç sunulduğu gerekçesiyle reddedilmelidir.

B. İç Hukuk Yollarının Tüketilmesi Hakkında

1. Tarafların İddiaları

a) Hükümet

111.Hükümet, başvuranın iç hukuk yollarını gerektiği şekilde tüketmediğini ileri sürmektedir.

112.Esasen Hükümet, *Graner/Fransa* kararına atıfta bulunarak (no. 84536/17, § 44, 5 Mayıs 2020), başvuranın yetkinin kötüye kullanıldığına ilişkin yaptığı başvuru kapsamında temyiz başvurusunda

bulunmuş olması gerektiğini ileri sürmektedir. Hükümet bu sebeple, başvurunun tamamen kabul edilemez olduğu sonucuna varmaktadır.

113.Hükümet ikinci olarak, seri muhakeme usulünün etkili ve yeterli bir başvuru yolu teşkil ettiği varsayıldığında, başvuranın 24 Şubat 2016, 24 Mayıs 2016, 22 Temmuz 2016, 18 Temmuz 2017 ve 27 Mart 2017 tarihli kararlarla verilen tedbirlerle ve 30 Mart 2017 tarihli kararla ilgili olarak iç hukuk yollarını tüketmediğini iddia etmektedir. Hükümet, başvuranın şüphesiz art arda verilen, ancak özerk idari kararların infazı sırasında ev hapsine alındığını vurgulamakta ve başvurunu, bu tedbirlerden ilk dördüne yönelik ihtiyati tedbir başvurularının reddine ilişkin kararlara itiraz etmek için Danıştaya başvuruda bulunmamakla suçlamaktadır. Ayrıca Hükümet, başvuranın, 27 Mart 2017 ve 30 Mart 2017 tarihli kararlara ilişkin başvurularının reddine ilişkin itirazının, başvurunun yapıldığı tarihten sonra yapıldığını ileri sürmektedir.

114.Son olarak Hükümet, her hâlükârda başvuranın, Sözleşme'nin 9 ve 14. maddelerinin ihlaline ilişkin şikâyetlere en azından özünde eşdeğer bir iddiayı, ulusal mahkemeler önünde hiçbir zaman ileri sürmediğini ileri sürmektedir. Hükümet, başvuranın Danıştaya yaptığı başvurular kapsamında Sözleşme'nin 8. maddesine ilişkin şikâyetini de daha önce ileri sürmediğini eklemektedir.

b) Başvuran

115.Başvuran, bu iddialara cevaben, özünde, başvurabileceği etkili bir iç hukuk yolunun bulunmaması sebebiyle, iç hukuk yollarını tüketmemiş olmasının aleyhinde ileri sürülemeyeceğini belirtmektedir. Bu bağlamda başvuran, ulusal mahkemeler tarafından başvurularının tamamının reddedildiğini iddia etmektedir.

116.Başvuran, yetkinin kötüye kullanıldığı gerekçesiyle açtığı iptal davasıyla ilgili olarak, iptal ve itirazlarının, ihtilaflı tedbirlerin etkisi sona erdiğinde incelendiğini ve bu nedenle kendi nazarında temyiz başvurusunda

bulunmanın herhangi bir fayda sağlamayacağını düşündüğünü vurgulamaktadır.

117.Başvuran, seri muhakeme usulüyle ilgili olarak, başvurduğu idare mahkemelerinin, söz konusu ev hapsi tedbirlerine ilişkin yalnızca açık bir değerlendirme hatasıyla sınırlı kalan bir denetim yapabildiklerini ileri sürmektedir. Ayrıca başvuran, seri muhakeme usulü ile yargılama yapan hâkimin, verdiği kararların kesin hüküm niteliğinde olmaması sebebiyle, yalnızca ihtiyati tedbir alınmasına karar verebileceğini tespit etmektedir. Başvuran, ek olarak, olağanüstü hal temelinde verilen ev hapsi kararına yönelik bir kaldırma talebi kapsamında, yalnızca gelip gitme özgürlüğünü ileri sürebildiğini, başka temel özgürlükleri ileri süremediğini belirtmektedir.

118.Başvuran diğer taraftan, Sözleşme’ ye aykırı eylemlerin tekrarlanmasından oluşan bir idari uygulamaya Fransız Devleti’nin resmi olarak müsamaha gösterdiğini iddia etmektedir.

119.Başvuran, her hâlükârda, seri muhakeme usulü kapsamında sunduğu itirazlarda Danıştay önünde yapılan duruşmada Sözleşme’nin 8. maddesini açıkça ileri sürdüğünü ileri sürmektedir.

2. Mahkemenin Değerlendirmesi

a) Genel ilkeler

120.Mahkeme, iç hukuk yollarının tüketilmesine ilişkin kuralın, Sözleşmecî Devlete, kendisine karşı iddia edilen Sözleşme ihlalini inceleme ve dolayısıyla önleme ve telafi etme imkânı verme amacı taşıdığını hatırlatmaktadır (Hanan/Almanya, [BD], no. 4871/16, § 148, 16 Şubat 2021). Sözleşme tarafından oluşturulan koruma mekanizması, aslında ikincil bir göreve sahiptir (*Selmouni/Fransa* [BD], no. 25803/94, § 74, AİHM 1999-V).

121.Ayrıca, iç hukuk yollarını tüketme yükümlülüğü, başvuranların, iddia ettikleri ihlaller için tazminat elde etmelerini sağlamak için mevcut ve yeterli olan başvuru yollarını olağan bir şekilde kullanmalarını gerektirmektedir. Bu

başvuru yolları, teoride olduğu kadar pratikte de yeterli bir kesinlikle mevcut olmalıdır, aksi takdirde gerekli etkinlik ve erişilebilirlikten yoksun kalırlar (*Akdivar ve diğerleri/Türkiye*, 16 Eylül 1996, § 66, *Karar ve Hükümler Derlemesi* 1996-IV ve *Vučković ve diğerleri/Sırbistan* (ön itiraz) [BD], no. 17153/11 ve diğer 29 başvuru, § 71, 25 Mart 2014).

122. Bir başvuru yolunun etkili olduğunun kabul edilebilmesi için, ihtilaf konusu durumu doğrudan düzeltmesi ve makul başarı beklentileri sunması muhtemel olmalıdır (*Sejdovic/İtalya* [BD], no. 56581/00, § 46, AİHM 2006-II). Olumsuz olarak sonuçlanacağı açık olmayan belirli bir başvuru yolu hakkında başarıya ulaşıp ulaşamayacağına dair şüphe duyulması, söz konusu hukuk yolunun kullanılmamasını haklı gösterecek nitelikte bir sebep teşkil etmemektedir (yukarıda anılan *Akdivar ve diğerleri* kararı, § 71 ve *Selahattin Demirtaş/Türkiye (no. 2)* [BD], no. 14305/17, § 206, 22 Aralık 2020).

123. İspat yüküyle ilgili olarak, başvuru yolunun, olayların meydana geldiği dönemde hem teoride hem de uygulamada etkili ve mevcut olduğunu Mahkeme önünde kanıtlamak, bu başvuru yolunun tüketilmediğini iddia eden Hükümete düşmektedir. Ardından, Hükümet tarafından ileri sürülen bu başvuru yolunun aslında kullanıldığını veya herhangi bir sebepten dolayı, bu hukuk yolunun, davaya ilişkin olaylar dikkate alındığında yeterli ya da etkin olmadığını veyahut da bazı özel koşulların kendisini bu yolu kullanmaktan muaf tuttuğunu kanıtlama görevi, başvurana düşmektedir (*Gherghina/Romanya (k.k.)*, no. 42219/07, §§ 88-89, 9 Temmuz 2015).

124. Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. fıkrası ayrıca, başvuranın, daha sonra Mahkeme önünde ileri sürmeyi planladığı şikâyetlerini, en azından özünde, iç hukukun öngördüğü biçimler ve süreler içinde ileri sürmesini gerektirmektedir (örneğin bk. *Guzzardi/İtalya*, 6 Kasım 1980, § 72, A Serisi no. 39 ve *Gäfgen/Almanya* [BD], no. 22978/05, §§ 144-146, AİHM 2010). Bu hüküm ayrıca, Sözleşme'nin ihlalini önlemeye yönelik usuli imkânların kullanılmasını öngörmektedir (*Cardot/Fransa*, 19 Mart 1991, §§ 34-36, A Serisi no. 200 ve yukarıda anılan *Akdivar ve diğerleri*, § 66).

125.Bu nedenle, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. fıkrası, belirli bir esneklikle ve aşırı şekilcilikten uzak şekilde uygulanmalıdır (yukarıda anılan karar *Gherghina*, § 87).

b) İlkelerin Mevcut Davaya Uygulanması

i. Yetkinin Kötüye Kullanıldığı Gerekçesiyle Yapılan Başvurular Kapsamında Temyiz Yolunun Kullanılması Hakkında

126.Hükümet ilk olarak, başvuranın, yetkinin kötüye kullanıldığı gerekçesiyle yaptığı başvurularda temyiz yolu kullanmış olması gerektiğini ileri sürmektedir.

127.Mahkeme, iptal kararlarını desteklemek için Sözleşme'nin ihlaline dayalı gerekçeler geliştirmenin mümkün olduğu bağlamda, yetkinin kötüye kullanılmasına ilişkin başvurunun, uygun olduğunda ilke olarak tüketilmesi gereken bir iç hukuk yolu olduğunu hatırlatmaktadır (*Charron ve Merle-Montet/Fransa* (k.k.), no. 22612/15, § 21, 16 Ocak 2018, yukarıda anılan karar *Graner*, § 44, *Zambrano/Fransa* (k.k.), no. 41994/21, § 27, 21 Eylül 2021 ve *Thevenon/Fransa* (k.k.), no. 46021/21, § 61, 13 Eylül 2022). Diğer taraftan, iç hukukta görülen dava ilke olarak temyiz makamına kadar götürülmelidir (*Civet/Fransa* [BD], no. 29340/95, § 41, AİHM 1999-VI ve yukarıda anılan karar *Graner*, § 44). Hâlbuki Mahkeme, yetkinin kötüye kullanılmasına ilişkin hukuk yoluna başvurulmasının, bu konuda uygun olduğunu (yukarıda 82 ve 56-61. paragraflar) ve başvuranın Danıştay önünde temyiz başvurusunda bulunmaktan kaçınması sebebiyle, somut olayda bu hukuk yolunun tam olarak kullanılmadığını (yukarıda 61. paragraf) tespit etmektedir.

128.Bununla birlikte Mahkeme, iç hukuk yollarını tüketme kuralını belirli bir esneklikle ve aşırı şekilcilikten uzak bir biçimde uygulaması gerektiğini hatırlatmaktadır. Mahkemenin, somut olayın koşullarının tamamı dikkate alarak, başvuranın iç hukuk yollarını tüketmek için kendisinden makul olarak beklenebilecek her adımı atıp atmadığını incelemesi gerekmektedir. Bir

başvuran etkili ve yeterli olması muhtemel iç hukuk yollarını olağan şekilde kullanmış olmalıdır: bu nedenle, başvuran, etkili sayılabilecek birden fazla hukuk yoluna sahip olduğunda, bunlardan yalnızca birini tüketmekle yükümlüdür (*Moreira Barbosa/Portekiz* (k.k.), no. 65681/01, 29 Nisan 2004, AİHM 2004-V ve *Kozacıoğlu/Türkiye* [BD], no. 2334/03, § 40, 19 Şubat 2009). Sonuç olarak, davanın koşulları bakımından, iç hukuk yollarını tüketme gerekliliği, başvuranın mevcut davada kullandığı seri muhakeme usulü talebinin etkili olduğu kanaatine varılabilmesi durumunda, başvuran tarafından bu kurala riayet edildiği şeklinde değerlendirilmelidir.

129.Bu bağlamda Mahkeme, İdari Yargı Kanunu'nun L. 521-2 maddesinde öngörülen seri muhakeme usulünün, ciddi bir acil durumda, seri muhakeme usulü ile yargılama yapan hâkimin, temel bir özgürlüğe yapılan ciddi ve açıkça hukuka aykırı olan ihlalleri kısa süre içinde giderme imkânı verdiğini tespit etmektedir (bu anlamda özellikle bk. *Afiri ve Biddarri/Fransa* (k.k.), no. 1828/18, §§ 44-45, 23 Ocak 2018 ve *O.L.G./Fransa* (k.k.) [Komite], no. 47022/16, §§ 47-49, 5 Haziran 2018; *aksi yönde bir karar için (a contrario)* bk. Mahkemenin, seri muhakeme usulünde hâkimin ihtiyati tedbire karar verme yetkisinin sınırlarının, 3. madde ile mahkûmlara tanınan hakların ihlalinin, cezaevlerinin aşırı kalabalık olmasından kaynaklandığı durumlarda telafi edilmesini engellediğine hükmettiği yukarıda anılan *J.M.B. ve diğerleri/Fransa*, §§ 217-218 ve *bu davaya uygulanabildiği ölçüde (mutatis mutandis)* bk. kaldırma talebinin, 3. maddeye aykırı muameleye yol açabilecek uzaklaştırma kararına karşı etkili bir hukuk yolu olarak değerlendirilemeyeceğine hükmettiği *Gebremedhin [Gaberamadhien]/Fransa*, no. 25389/05, §§ 65-66, AİHM 2007-II). Mahkeme ayrıca, kesinleşmiş yargı kararının bulunmamasının, seri muhakeme usulü ile yargılama yapan hâkimin infaz edilebilir nitelikte verdiği kararların etkililiğini engellemediğini vurgulamaktadır (yukarıda 75. paragraf).

130.Mahkeme, daha özel olarak, olağanüstü hal kapsamında alınan ev hapsi tedbirlerine ilişkin taleplerle ilgili olarak, öncelikle Pretoryen yolla, seri muhakeme usulü ile yargılama yapan hâkime erişimi kolaylaştıran bir aciliyet karinesinin oluşturulmasını ve ardından kanun koyucu tarafından bu karinenin güçlendirilmesini vurgulamaktadır (yukarıda 78-79. paragraflar).

131.Mahkeme ikinci olarak, seri muhakeme usulü ile yargılama yapan hâkimin, kendi önünde itiraz edilen tedbirin oluşturduğu etkilerin tamamı üzerinde denetimde bulunduğunu hatırlatmaktadır. Bu bağlamda, idari makamın, özgürlüklere saygı ile kamu düzeninin korunması arasında gerekli uzlaşmayı sağlayıp sağlamadığını doğrulamak seri muhakeme usulü ile yargılama yapan hâkimin görevidir ve somut olayda bu görevi yerine getirirken, ne ev hapsi tedbirinin dayandırıldığı tehdide ilişkin değerlendirmesinde, ne de ev hapsinin koşullarını belirlerken temel bir özgürlüğün ciddi ve açıkça hukuka aykırı bir ihlaline yol açmamıştır (yukarıda 78. paragraf). Mahkeme diğer taraftan, seri muhakeme usulü ile yargılama yapan hâkimin, denetimi çerçevesinde, eleştirilen tedbirin yürütmesini durdurabileceğini veya idareye, uygulama yöntemlerini uyarlamasını veya değiştirmesini emredebileceğini tespit etmektedir (yukarıda 77. paragraf). Mahkeme buradan, tedbirin kaldırılması talebinin, başvuran tarafından şikâyet edilen ihlalleri doğrudan gidermeye imkân verdiği sonucunu çıkarmaktadır.

132.Üçüncü olarak, Hükümet tarafından sunulan içtihat örnekleri (yukarıda 80. paragrafta belirtilen yürütmenin durdurulması kararları) ve hazırladığı dava raporu (yukarıda 86. paragraf), Mahkemenin nazarında, bu hukuk yolunun makul bir başarı şansı olduğunu göstermektedir. Başvuranın iddiasının aksine, taleplerinin reddedilmesi, bu hukuk yolunun açıkça başarısızlığa mahkûm olduğunu kanıtlamak için yeterli değildir.

133.Dördüncü olarak, Mahkeme, idare mahkemelerinin, bu davanın, uygulamada deneyimli hâkimler tarafından özenli bir şekilde ele alınmasını sağlayacak şekilde teşkilatlandığını kaydetmektedir (yukarıda 81. paragraf).

Nitekim başvuran tarafından bu temelde yapılan bütün başvurular, hızlı ve ciddi bir incelemeden faydalanmıştır.

134.Mahkeme, bu unsurların tamamı bakımından, idari yargı hâkiminin görevi ve özellikle denetiminin ve yetkilerinin kapsamı göz önünde bulundurulduğunda, ihtilaf konusu olayların yaşandığı tarihte tedbirinin, meselede hem teoride hem de pratikte etkili ve erişilebilir bir çözüm olduğu sonucuna varmaktadır. Mahkeme buradan, başvuranın ihtilaf konusu tedbirlere itiraz etmek için kaldırılmasını talep etmesinin, her ne kadar başvuran, kendi açtığı yetkinin kötüye kullanılmasına ilişkin davayı temyize kadar takip etmemiş olsa da, başvuranın iç hukuk yollarının tüketilmesi şartını yerine getirdiği şeklinde değerlendirilmesi gerektiği sonucunu çıkarmaktadır.

ii. Tedbirin Kaldırılması Başvuruları Kapsamında İtiraz Başvurusunda Bulunma Hakkının Kullanımı Hakkında

135.Hükümet ikinci olarak, başvuranın tedbirin kaldırılmasına ilişkin başvuru yolunu tam olarak kullanmadığını ileri sürmektedir. Bu bağlamda Hükümet, başvuranın 24 Şubat 2016, 24 Mayıs 2016, 22 Temmuz 2016 ve 18 Temmuz 2017 tarihli kararnamelere karşı seri muhakeme usulünün uygulanması taleplerinin reddine ilişkin olarak Danıştaya başvurmuş olması gerektiğini iddia etmektedir. Hükümet, somut olayda 27 Mart 2017 tarihli kararname ve 30 Mart 2017 tarihli kararla olarak yapılan itirazların başvurunun sunulduğu tarihte önce yapılmış olması gerektiğini eklemektedir.

136.Mahkeme her şeyden önce, iç hukuk yollarının tamamen tüketildiği kanaatine varılabilmesi için tedbirin kaldırılmasına yönelik başvuru yolunu kullanan başvuranın, ilke olarak davayı temyiz başvurusuna kadar sürdürmesi gerektiğini hatırlatmaktadır (yukarıda anılan karar *O.L.G./Fransa*, § 50).

137.Mahkeme mevcut davada, başvuranın, 22 Kasım 2015 tarihli ev hapsi kararının yürütmesinin durdurulmasına yönelik tedbirin kaldırılması talebinin reddedildiği karara ilişkin olarak Danıştaya itiraz başvurusunda

bulunduğunu ve bu bağlamda serbest dolaşım özgürlüğünün ihlal edildiğini ileri sürdüğünü tespit etmektedir (yukarıda **Error! Reference source not found..** Paragraf). Mahkeme ayrıca, başvuranın, serbest dolaşım özgürlüğünün ihlal edildiğini ileri sürerek, ev hapsi tedbirinin bir yıldan fazla uzatılmasına dair 27 Mart 2017 tarihli kararname ile 30 Mart 2017 tarihli karara karşı da Danıştaya ikinci bir itiraz başvurusunda bulunduğunu kaydetmektedir (yukarıda **Error! Reference source not found..** Paragraf). Bu nedenle, başvuranın ev hapsine ilişkin olarak, ulusal mahkemelerin, azami uygulama süresini dikkate alarak *somut (in concreto)* bir denetim gerçekleştirmesine olanak sağladığı ve bu incelemenin, Mahkemenin başvurunun kabul edilebilirliği hakkında karar vermesinden önce gerçekleştirildiği kabul edilmelidir (bu iki kriterle ilgili olarak bk. yukarıda anılan karar *Graner*, §§ 42 ve 52-62).

138.Mahkeme diğer taraftan, Hükümetin ileri sürdüğü gibi, başvurandan, ev hapsini art arda uzatan tedbirlere karşı yapılan itirazlar bağlamında şikâyetlerini tekrarlamasını talep etmenin aşırı derecede şekilci olacağı ve iç hukuk yollarının tüketilmesi kuralının amacına aykırı olacağı kanaatine varmaktadır. Böyle bir gerekliliğin bulunması mantıksız olurdu ve Sözleşme'nin 34. maddesinde öngörülen bireysel başvuru hakkının etkili bir şekilde kullanılmasına orantısız bir engel teşkil ederdi (*bu davaya uygulanabildiği ölçüde (mutatis mutandis)* bk. *Vaney/Fransa*, no. 53946/00, § 53, 30 Kasım 2004 ve *Gaglione ve diğerleri/İtalya*, no. 45867/07 ve diğer 69 başvuru, § 22, 21 Aralık 2010).

139.Mahkeme, bu koşullarda, dava bir bütün olarak ele alındığında, 4 No.lu Protokol'ün 2. maddesi bakımından, art arda maruz kaldığı ev hapsi tedbirlerine karşı sunduğu kaldırılması başvurularının tamamını takip etmemesine rağmen, başvuranın, ev hapsinin reddine ilişkin olarak iç hukuk yollarını usulüne uygun olarak tükettiğinin kabul edilmesi gerektiği sonucuna varmaktadır. Dolayısıyla Mahkeme, Hükümet tarafından bu konu hakkında sunulan kabul edilemezlik itirazını reddetmektedir. Bununla birlikte

Mahkemenin, başvuranın, iç hukuk yolları kapsamında Sözleşme'nin 8, 9 ve 14. maddelerini en azından özünde ileri sürüp sürmediğini tespit etmesi gerekmektedir.

iii. Sözleşme'nin 8, 9 ve 14. Maddelerinin İleri Sürülmesi Hakkında

140. Mahkeme öncelikle, başvuranın, duruşmada iddia ettiğinin aksine, tedbirin kaldırılması başvurusu konusunda Danıştaya sunduğu itirazları kapsamında, Sözleşme'nin 8. maddesine ilişkin şikâyetini özünde bile dile getirmedikini tespit etmektedir (yukarıda **Error! Reference source not found.** ve **Error! Reference source not found.** Paragraflar). Hâlbuki başvuran bu başvurusunda da özel ve aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğini ileri sürebilirdi (yukarıda 3 Nisan 1955 tarihli Kanun'un 14-1 maddesinin ilk fıkrasında, olağanüstü hal kapsamında alınan ev hapsine ilişkin tedbirlerin, İdari Yargı Kanunu ve özellikle seri muhakeme usullerine ilişkin V kitabında belirtilen koşullar çerçevesinde idari mahkemesinde görevli hâkim denetimine tabi olduğu hatırlatılmaktadır.

iv. Seri Muhakeme Usulü İle Yargılama Yapan Hâkimin Uyguladığı Denetim

141. İdari yargı hâkimi, İdari Yargı Kanunu'nun L. 521-2 maddesine dayanılarak tedbirin kaldırılması talebiyle kendisine başvurulduğunda, temel bir hürriyet düzeyine getirilmiş “ciddi ve açıkça hukuka aykırı bir ihlalin” giderilmesi için gerekli her türlü tedbire hükmedebilir.

142. Seri muhakeme usulünde tedbir konusunda uygulanabilir usul, *J.M.B. ve diğerleri/Fransa* kararında açıklanmıştır (no. 9671/15 ve diğer 31 başvuru, §§ 136-137, 30 Ocak 2020).

143.. Paragraf).

144. İkinci olarak, başvuran Nantes İdare Mahkemesinin 29 Ocak 2016 tarihli kararına yaptığı itiraz bağlamında Müslüman toplumun damgalanma riskinden kısaca bahsetmiş olsa da, iç hukukun, seri muhakeme usulü ile yargılama yapan hâkim önünde ibadet özgürlüğünün ihlalini veya bu

özgürlüğün kullanılmasında ayrımcılığa uğradığını ileri sürmesine imkân vermesine rağmen, ulusal mahkemeler önünde bu yönde herhangi bir iddia ileri sürmemiştir (yukarıda 3 Nisan 1955 tarihli Kanun’un 14-1 maddesinin ilk fıkrasında, olağanüstü hal kapsamında alınan ev hapsine ilişkin tedbirlerin, İdari Yargı Kanunu ve özellikle seri muhakeme usullerine ilişkin V kitabında belirtilen koşullar çerçevesinde idari mahkemesinde görevli hâkim denetimine tabi olduğu hatırlatılmaktadır.

v. *Seri Muhakeme Usulü İle Yargılama Yapan Hâkimin Uyguladığı Denetim*

145.İdari yargı hâkimi, İdari Yargı Kanunu’nun L. 521-2 maddesine dayanılarak tedbirin kaldırılması talebiyle kendisine başvurulduğunda, temel bir hürriyet düzeyine getirilmiş “ciddi ve açıkça hukuka aykırı bir ihlalin” giderilmesi için gerekli her türlü tedbire hükmedebilir.

146.Seri muhakeme usulünde tedbir konusunda uygulanabilir usul, *J.M.B. ve diğerleri/Fransa* kararında açıklanmıştır (no. 9671/15 ve diğer 31 başvuru, §§ 136-137, 30 Ocak 2020).

147.. Paragraf).

148.Üçüncü olarak, başvuran, Sözleşme’ ye aykırı olan “tekrarlanan fiiller” karşısında Fransız makamlarının “resmi müsamahasının” varlığını hiçbir şekilde kanıtlamamıştır ki böyle bir idari uygulamanın kurucu unsurlarına ilişkin ilk bakışta bir delil unsuru sunmak başvurana düşmektedir (*Ukrayna/Rusya (Kırım)* (k.k.) [BD], no. 20958/14 ve 38334/18, § 366, 16 Aralık 2020).

149.Mahkeme, bu koşullarda ve yetki aşımı başvurusu kapsamında temyiz başvurunun bulunmadığını dikkate alarak, Hükümetin bu konuyla ilgili ilk itirazının kabul edilmesi gerektiği ve başvuranın, Sözleşme’nin 8, 9 ve 14. maddelerine ilişkin şikâyetlerinin, Sözleşme’nin 35. maddesinin 1 ve 4. fıkraları uyarınca, iç hukuk yolları tüketilmediği gerekçesiyle reddedilmesi gerektiği kanaatine varmaktadır.

III. 4 NO.LU PROTOKOL'ÜN 2. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

150.Başvuran, olağanüstü hal kapsamında alınan ev hapsi tedbirinin, 4 No.lu Protokol'ün 2. maddesine aykırı olduğunu ileri sürmektedir, bu hüküm aşağıdaki gibidir:

“1. Bir devletin ülkesi içinde usulüne uygun olarak bulunan herkes, orada serbestçe dolaşma ve ikametgâhını seçebilme hakkına sahiptir.

(...)

3. Bu haklar, ancak ulusal güvenlik, kamu emniyeti, kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, (...) başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için, demokratik bir toplumda zorunlu tedbirler olarak ve yasayla öngörülmüş sınırlamalara tabi tutulabilir.

4. Bu maddenin 1. fıkrasında sayılan haklar, belli yerlerde, yasayla konmuş ve demokratik bir toplumda kamu yararının gerektirdiği sınırlamalara tabi tutulabilir.”

151.Hükümet, bu iddianın aksini ileri sürmektedir. Hükümet ikincil olarak, Fransa'nın Sözleşme'nin 15. maddesinde öngörülen olağanüstü hallerde yükümlülükleri askıya alma hakkını geçerli bir şekilde kullandığını iddia etmektedir, bu hüküm aşağıdaki gibidir:

“1. Savaş veya ulusun varlığını tehdit eden başka bir genel tehlike halinde her Yüksek Sözleşmeci Taraf, durumun kesinlikle gerektirdiği ölçüde ve uluslararası hukuktan doğan başka yükümlülüklerle ters düşmemek koşuluyla, (...) Sözleşme'de öngörülen yükümlülüklerle aykırı tedbirler alabilir.

2. Yukarıdaki hüküm, meşru savaş fiilleri sonucunda meydana gelen ölüm hali dışında 2. maddeye, 3. ve 4. maddeler (fıkra 1) ile 7. maddeye aykırı tedbirlere cevaz vermez.

3. Aykırı tedbirler alma hakkını kullanan her Yüksek Sözleşmeci Taraf, alınan tedbirler ve bunları gerektiren nedenler hakkında Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne tam bilgi verir. Bu Yüksek Sözleşmeci Taraf, sözü geçen tedbirlerin yürürlükten kalktığı ve Sözleşme hükümlerinin tekrar tamamen geçerli olduğu tarihi de Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne bildirir.”

152.Mahkeme, mevcut başvurunun incelenmesi kapsamında, öncelikle ihtilaf konusu tedbirin, Sözleşme tarafından güvence altına alınan ve başvuran tarafından ileri sürülen hak ve özgürlüklere uygun olup olmadığını incelemesi gerektiği kanaatine varmaktadır. Şayet uygunsa, davalı Hükümetin ileri sürdüğü Sözleşme'den doğan yükümlülükleri askıya alma bildiriminin geçerliliği hakkında karar vermesine gerek yoktur (*bu davaya uygulanabildiği ölçüde (mutatis mutandis)* bk. *A. ve diğerleri/Birleşik Krallık* [BD], no. 3455/05, § 161, AİHM 2009, *İrlanda/Birleşik Krallık*, 18 Ocak 1978, § 191, A Serisi no. 25, *Khlebiç/Ukrayna*, no. 2945/16, § 82, 25 Temmuz 2017 ve *Terheş/Romanya* (k.k.), no. 49933/20, § 46, 13 Nisan 2021).

A. Giriş Görüşleri

153.Mahkeme öncelikle, 2015 yılından itibaren Fransa topraklarında işlenen terör saldırıları dalgasının damgasını vurduğu bu davanın gerçekleştiği özel bağlamın dikkate alınması gerektiğini vurgulamanın önemli olduğu kanaatindedir (yukarıda 10. paragraf).

154.Nitekim Mahkeme, terörle mücadelede karşılaşılan zorlukların tamamen bilincindedir (diğer birçok karar arasında, son zamanlarda verilen, yukarıda anılan *Selahattin Demirtaş* kararı, § 275). Mahkeme ulusal makamların, bu alanda etkin şekilde davranması gerektiği kanaatindedir. Bununla birlikte Mahkeme, Sözleşmeciler Devletlerin eylemlerinin, Sözleşme kapsamında kendileri tarafından üstlenilen yükümlülüklerle riayet ederek gerçekleşmesini zorunlu görmektedir.

155.Bu bağlamda Mahkeme, Sözleşme'nin, korunan hakların birbirine bağlı ve yakından bağlantılı olduğu bölünmez bir bütünü oluşturduğunu vurgulamaktadır. Yine Sözleşme, terörle mücadele konusunda, Üye Devletlerin hem gerçek ve acil bir saldırı riski durumunda toplumun hayatını korumak için önleyici tedbirler almasını (*Tagayeva ve diğerleri/Rusya*, no.

26562/07 ve diğer 6 başvuru, §§ 481-493, 13 Nisan 2017), hem de korunan hakların etkili bir şekilde güvence altına alınmasını sağlamasını (örneğin Sözleşme'nin 3. maddesi açısından bk. *Saadi/Birleşik Krallık* [BD], no. 13229/03, §§ 140-141, AİHM 2008 ve *Ramirez Sanchez/Fransa* [BD], no. 59450/00, §§ 115-116, AİHM 2006-IX, Sözleşme'nin 5. maddesi açısından bk. yukarıda anılan *A. ve diğerleri/Birleşik Krallık*, §§ 171-172, Sözleşme'nin 6. maddesi açısından bk. *İbrahim ve diğerleri/Birleşik Krallık* [BD], no. 50541/08 ve diğer 3 başvuru, § 252, 13 Eylül 2016, Sözleşme'nin 8. maddesi açısından *Klass ve diğerleri/Almanya*, 6 Eylül 1978, § 49, A Serisi no. 28 veya yine Sözleşme'nin 10. maddesi açısından *Sürek/Türkiye (no. 4)* [BD], no. 24762/94, § 58, 8 Temmuz 1999 ve yukarıda anılan *Selahattin Demirtaş*, § 276) gerektirmektedir. Bu nedenle, Mahkemenin görevi, bir bütün olarak Sözleşme'nin ışığında ve Sözleşme'nin etkili bir şekilde yerine getirilmesine bağlı gerekliliklerin iç içe geçmesini dikkate alarak, denetimini uygulamaktır.

156. Bu bağlamda Mahkeme, ikincilik ilkesine uygun olarak, nüfusun korunması ile hakların güvence altına alınması arasında bir uzlaşma sağlamanın, bazen de hassas bir şekilde, öncelikle ulusal makamlara düştüğünü hatırlatmaktadır. Ancak bu uzlaşma, Mahkemenin sorumlu olduğu Avrupa denetimine tabidir. Bu kapsamda Mahkeme, kötüye kullanım ve keyfiliğe karşı sağlanan güvencelerin niteliğine ve somut kapsamına özel bir önem atfetmektedir (örneğin Sözleşme'nin 3. maddesinin usul yönü ile ilgili olarak bk. *K. I./Fransa*, no. 5560/19, 15 Nisan 2021, Sözleşme'nin 8. maddesi açısından yukarıda anılan *Klass ve diğerleri*, §§ 50 ve 55, A Serisi no. 28 ve *K2/Birleşik Krallık (k.k.)*, no. 42387/13, 7 Şubat 2017, §§ 54-61, Sözleşme'nin 10. maddesi açısından yukarıda anılan *Selahattin Demirtaş*, §§ 275-280, 4 No.lu Protokol'ün 3. maddesi açısından *H.F. ve diğerleri/Fransa* [BD], no. 24384/19 ve 44234/20, §§ 272-283, 14 Eylül 2022 veya yine 7 No.lu Protokol'ün 1. maddesi açısından *Muhammad ve Muhammad/Romanya* [BD], no. 80982/12, §§ 134-157, 15 Ekim 2020;

ulusal mahkemeler tarafından yapılan denetimin etkinliğiyle ilgili olarak *Chaha/Birleşik Krallık*, 15 Kasım 1996, § 131, *Karar ve Hükümler Derlemesi* 1996-V ve Sözleşme'nin 5. maddesi açısından yukarıda anılan *A. ve diğerleri/Birleşik Krallık*, § 210).

B. 4 No.lu Protokol'ün 2. Maddesinin Uygulanabilirliği Hakkında

157.Taraflar, 4 No.lu Protokol'ün 2. maddesinin uygulanabilir olduğunu kabul etseler de, Mahkemenin bu konuda tatmin olması gerekmektedir.

158.Mahkeme bu bağlamda, 4 No.lu Protokol'ün 2. maddesinin, sadece dolaşım özgürlüğüne getirilen kısıtlamalara uygulandığını hatırlatmaktadır (*Assanidzé/Gürcistan* [BD], no. 71503/01, § 194, AİHM 2004-II ve *M.S./Belçika*, no. 50012/08, §§ 192-195, 31 Ocak 2012). Bu nedenle Mahkeme, başvuranın ev hapsinin, etkilerini ve uygulama şeklini dikkate alarak, bu hükmün kapsamına girip girmediğini doğrulamak zorundadır.

159.Mahkemenin nazarında, başvuran aleyhine art arda verilen ev hapsi kararlarını bir bütün olarak (bk. yukarıda 139. paragraf) değerlendirmek ve bunların birleşik etkilerini incelemek gerekmektedir.

160.Mahkeme ilk olarak, bu tedbirlerin, başvuranın ikamet ettiği belediyenin sınırlarını terk etmesinin yasaklanması, akşam 20.00 ile sabah 6.00 arasında evde kamaya zorlanması, günde üç kez belirli saatlerde karakola bizzat bildirimde bulunmaya zorlanması, 22 Temmuz 2016 ile 5 Ağustos 2016 tarihleri arasında üçüncü kişilerle temas kurmasının yasaklanması ve 18 Ocak 2017 tarihi itibarıyla pasaportunu ve herhangi bir kimlik belgesini teslim etmeye zorlanması sonuçlarını doğruduğunu tespit etmektedir (yukarıda **Error! Reference source not found., Error! Reference source not found., Error! Reference source not found., Error! Reference source not found. ve Error! Reference source not found.-Error! Reference source not found.** Paragraflar).

161.Mahkeme, bu yükümlülüklerin ihlal edilmesi durumunda hapis cezasının öngörüldüğünü (yukarıda **Error! Reference source not found.-Error! Reference source not found..** Paragraflar) ve başvuranın bu sebeple iki defa hapis cezasına çarptırıldığını kaydetmektedir (yukarıda 23-31 et 41-46. paragraflar).

162.Mahkeme ikinci olarak, bu ev hapsi tedbirinin yaklaşık on üç ay sürdüğünü tespit etmektedir. Uygulamada, bu temelde alınan birkaç tedbir böyle bir sürenin geçmesine sebep olmuştur (yukarıda **Error! Reference source not found..** Paragraf). Ayrıca somut olayın koşulları, bu süreye, kolluk kuvvetlerinin uzun süreli ve yakın gözetiminin eşlik ettiğini göstermektedir.

163.Mahkeme üçüncü olarak, başvuranın gündüz dışarı çıkma özgürlüğünün korunduğunu ve sosyal yaşama ve dış dünya ile ilişki kurmasına engel olunmadığını kaydetmektedir (bu konuyla ilgili olarak özellikle bk. *De Tommaso/İtalya* [BD], no. 43395/09, §§ 86-88, 23 Şubat 2017 örneğin bk. *Trijonis/Litvanya* (k.k.), no. 2333/02, 17 Mart 2005).

164.Ayrıca başvurana, ev hapsi cezasının verildiği adresten uzaklaşma talebinde bulunma imkânı verilmiş, ancak ilgili böyle bir talepte bulunmamıştır (yukarıda anılan *De Tommaso*, § 88).

165.Mahkeme son olarak, daha önce 4 No.lu Protokol'ün 2. maddesi uyarınca, süresi ihtilaf konusu olandan daha uzun veya ona eşit olan karşılaştırılabilir tedbirleri incelediğini vurgulamaktadır (örneğin bk. yukarıda anılan *Labita*, § 193, yukarıda anılan karar *Vito Sante Santoro*, yukarıda anılan *M.S./Belçika*, §§ 192-195 ve *Timofeyev ve Postupkin/Rusya*, no. 45431/14 ve 22769/15, §§ 123-125 ve 137, 19 Ocak 2021).

166.Mahkeme, bütün bu faktörleri göz önünde bulundurarak, ihtilaf konusu ev hapsi tedbirinin, hareket özgürlüğünü kısıtlayıcı bir tedbir olarak görülmesi gerektiğini değerlendirmekte ve buradan, taraflar gibi, 4 No.lu Protokol'ün 2. maddesinin somut olaya uygulanabilir olduğu sonucuna varmaktadır.

167. Mahkeme, bu şikâyetin, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesiyle bağdaşmadığını tespit ederek, kabul edilebilir olduğuna karar vermektedir.

C. Sözleşme' ye Ek 4 No.Lu Protokol'ün 2. Maddesine Riayet Edilmesi Hakkında

1. Tarafların İddiaları

a) Başvuranın İddiası

168. Başvuran, hakkındaki ev hapsi tedbirinin yasal dayanağının öngörülemez olduğunu ileri sürmektedir. Başvuran, davaya uygulanan haliyle, 3 Nisan 1955 tarihli Kanun'un 6. maddesinde yer alan “kamu güvenliği ve düzeni açısından tehdit [oluşturan] davranış” kavramının, aşırı derecede esnek olduğunu vurgulamaktadır. Başvurana göre, bu uygulama kriteri idari makama takdir yetkisi vermektedir. Başvuran, bu hükmün kapsamının 20 Kasım 2015 tarihli Kanun ile genişletilmesinden yakınmaktadır.

169. Buna ek olarak, başvuran, esas itibariyle, söz konusu hakkın önemine ilişkin olarak Kanun'un, asgari usuli güvenceler sağlamadığını ileri sürmektedir. Bu bağlamda, ev hapsi tedbirlerinin denetiminin idare mahkemesine verilmiş olmasını eleştirmekte ve idare mahkemesinin bu tedbirler üzerinde yalnızca sınırlı bir denetim uyguladığını iddia etmektedir.

170. Başvuran, son olarak, kendisine uygulanan tedbirin gerekliliğine itiraz etmektedir. Başvuran söz konusu tedbirin zayıf bir olgusal temele ve dini radikalleşmesine ilişkin sübjektif tespitlere dayanılarak verildiğini ileri sürmektedir. Başvuran özellikle, terörle bağlantılı bir cezai yargılama kapsamında hiçbir zaman yer almadığını ve hatta dinlenmediğini ve kamu düzeni ve güvenliği açısından bir tehdit oluşturduğu düşünülseydi, istihbarat servisleri tarafından basit bir idari gözetime tabi tutulabileceğini

vurgulamaktadır. Nihayetinde başvuran, idare mahkemeleri huzuruna taşıdığı uyuşmazlıklarda, idare tarafından imzasız bilgi notlarının (*note blanches*) sunulmasından ve bunlara delil değeri atfedilmesinden şikâyet etmektedir.

b) Hükümetin İddiaları

171.Hükümet, Sözleşme’ ye Ek 4 No.lu Protokol’ün 2. maddesinin ihlal edilmediğini iddia etmektedir.

172.Hükümet, ilk olarak, 3 Nisan 1955 tarihli Kanun’un 6. maddesinin öngörülebilir bir yasal dayanak oluşturduğunu savunmaktadır. Hükümet, 20 Kasım 2015 tarihli Kanun’un hazırlık çalışmalarının söz konusu davranışın tanımına ışık tuttuğunu ve idari içtihadın bu kavramı açıklığa kavuşturduğunu belirtmektedir (Danıştay, Bölüm, 11 Aralık 2015, yukarıda atıfta bulunulan kararlar, 23 Aralık 2015, ref. no. 395229 ve 29 Ocak 2016, ref. no. 396280). Hükümet, bu tür bir tedbirin ancak katı koşullar altında ilan edilebilen olağanüstü hal çerçevesinde alınabileceğini de eklemektedir. Hükümet ayrıca, Mahkemenin daha önce “kamu düzenine ciddi şekilde zarar verebilecek (...)” eylemlere (*Kudrevičius ve diğerleri/Litvanya* [BD], no. 37553/05, § 113, AİHM 2015), “kamu düzeninin bozulması” durumuna (*Olivieira/Hollanda*, no. 33129/96, §§ 53-58, AİHM 2002-IV) veya “kamu düzeni ve ulusal güvenlik” gerekliliklerine (*Gurekin ve diğerleri/Fransa* (k.k), no. 9266/04, 6 Haziran 2006) atıfta bulunan benzer hükümlerin öngörülebilirliğini kabul ettiğini belirtmektedir. Hükümet, bu tür davranışların kapsamlı bir yasal tanımını yapmanın gerçekçi olmayacağını eklemektedir.

173.Hükümet ayrıca, iç hukukun suiistimal riskine karşı yeterli güvenceler sağladığını belirtmektedir. Hükümet, bu bağlamda, ev hapsi tedbirlerinin orantılı olup olmadığını kontrol eden idari yargı hâkiminin denetimine tabi olduğunun altını çizmektedir. Hükümet seri muhakeme usulünün hızını ve etkinliğini vurgulamaktadır. Hükümet, söz konusu tedbirin süresinin sınırlı

olduğunu ve olağanüstü halin uzatılması halinde yenilenmesi gerektiğini de eklemektedir.

174.Hükümet ikinci olarak, söz konusu kısıtlamanın kamu güvenliğini koruma ve kamu düzenini sağlama amacı taşıdığını ileri sürmektedir.

175.Hükümet üçüncü olarak, başvuran hakkındaki ev hapsi tedbirinin gerekliliğine ilişkin olarak, Devletin bu konuda geniş bir takdir yetkisine sahip olduğunu ve tedbirin köklü ve özellikle endişe verici unsurlar bütününe dayandığını ileri sürmektedir.

176.Hükümet, imzasız bilgi notlarının (*note blanches*) idare yargı hâkimine sunulmasına ilişkin olarak, bu usulün, çekişmeli yargı ilkesine riayet edilerek istihbarat kaynaklarının ve yöntemlerinin gizliliğinin korunmasını sağlayan tek yol olduğunu savunmaktadır. Hükümet, bu tür delillerin sunulmasının yeterli usuli güvencelere tabi olduğunu ileri sürmektedir. Hükümet, Mahkemenin *Hammami/Fransa* (no. 20871/15, § 22, 29 Eylül 2020) komite kararında bunu kabul etmiş göründüğünü eklemektedir.

2. Mahkemenin Değerlendirmesi

177.Söz konusu hareket özgürlüğü kısıtlaması “belirli bölgelere” özgü olmadığı sürece, Sözleşme’ ye Ek 4 No.lu Protokol’ün 2. maddesinin üçüncü fıkrası bakımından incelenmelidir (*Garib/Hollanda* [BD], no. 43494/09, § 110, 6 Kasım 2017). Mahkemenin içtihadına göre, bu tür bir tedbir kanunla öngörülmesi, söz konusu fıkarda belirtilen meşru amaçlardan birini izlemeli ve kamu yararı ile bireyin hakları arasında adil bir denge kurmalıdır (diğer birçok karar arasında bk. yukarıda anılan, *De Tommaso*, § 104).

178.Mahkeme, somut olayda, ihtilaf konusu ev hapsinin başvuranın hareket özgürlüğünü kısıtladığına karar verdikten sonra (bk. yukarıdaki 160. paragraf), bu müdahalenin kanunla öngörülüp öngörülmediğini, meşru bir amaç güdüp gütmeyip gütmeyip ve demokratik bir toplumda gerekli olup olmadığını belirlemelidir.

a) Kanun Niteliği Hakkında

179. Mahkeme öncelikle, başvuran hakkındaki ev hapsi tedbirinin yasal dayanağının, Danıştay ve Anayasa Konseyi tarafından yorumlandığı şekliyle 3 Nisan 1955 tarihli Kanun'un 6. maddesi olduğunu ve başvuranın bu kanunun erişilebilirliği konusunda itirazda bulunmadığını kaydetmektedir.

180. Söz konusu yasal dayanağın öngörülebilirliğini değerlendirmek için Mahkeme, kullanılan kavramların doğruluğunu ve keyfilik riskine karşı yeterli güvencelerin bulunup bulunmadığını inceleyecektir.

i. Genel İlkeler

181. Sözleşme' ye Ek 4 No.lu Protokol'ün 2. maddesi bağlamında, kanunun öngörülebilirliğine ilişkin ilkeler *De Tommaso* kararında (yukarıda anılan karar, §§ 106-109) ve *Rotaru/Moldova Cumhuriyeti* (no. 26764/12, §§ 24-25, 8 Aralık 2020) kararında ortaya konmuştur.

182. Mahkeme, müdahalenin yasal dayanağının öngörülebilir olmasına özellikle önem verdiğini hatırlatmaktadır. Bu bağlamda, bir kamu gücünün keyfi müdahalesine karşı bu dayanağın bazı güvenceler sunması gerekmektedir. Takdir yetkisi veren bir kanunda, gözetilecek kural ve prosedürlerin ayrıntıları bizzat mevzuatta yer almasına gerek olmasa da, bu takdir yetkisinin kapsamı belirlenmelidir (bk. *Khlyustov/Rusya*, no. 28975/05, § 70, 11 Temmuz 2013 ve yukarıda anılan *De Tommaso*, § 109).

183. Hukukun üstünlüğüyle uyumlu olması ve keyfiliğe karşı koruma sağlaması için, uygulanabilir hukukun, söz konusu hakkın önemiyle orantılı asgari usuli güvenceleri de sağlaması gerekir (bk. yukarıda anılan, *Rotaru*, § 24). Yürütme tarafından Sözleşme' ye Ek 4 No.lu Protokol'ün 2. maddesi ile güvence altına alınan haklara yapılan müdahalelerin denetimi, bağımsızlık ve tarafsızlık güvenceleri ve yargılamaların düzgün bir şekilde yürütülmesini sağlamak için daha iyi bir konumda olmaları nedeniyle, genel olarak, en azından son çare olarak mahkemeler tarafından yapılmalıdır (*Sissanis/Romanya*, no. 23468/02, § 70, 25 Ocak 2007 ve *Sarkizov ve*

diğerleri/Bulgaristan, no. 37981/06 ve diğer 3 başvuru, § 69, 17 Nisan 2012). Bu denetim, ihtilaf konusu tedbirin hem yasallığını hem de orantılılığını kapsamalıdır (*Riener/Bulgaristan*, no. 46343/99, § 126, 23 Mayıs 2006, *Gochev/Bulgaristan*, no. 34383/03, § 50, 26 Kasım 2009 ve yukarıda anılan, *Rotaru*, § 25). Ayrıca, ulusal makamlar, bir kişinin hareket özgürlüğünü kısıtlayan tedbirleri, bu tedbirlerin halen haklı olup olmadıklarını periyodik olarak gözden geçirmeden uzun süre uzatamazlar (bk. yukarıda anılan *Rotaru*, § 25).

ii. *Bu İlkelerin Mevcut Davaya Uygulanması*

α) Kullanılan kavramların kesinliği hakkında

184. Başvuran, esas olarak, yasama organı tarafından kullanılan kavramların belirsiz olmasından şikâyetçi olmaktadır.

185. 3 Nisan 1955 tarihli Kanun'un 6. maddesi, İçişleri Bakanına, elindeki idari polis yetkileri kapsamında, “davranışlarının kamu güvenliği ve düzeni için tehdit oluşturduğuna inanmak için ciddi nedenler bulunan” herhangi bir kişinin ev hapsine alınmasını emretme yetkisi vermektedir (bk. yukarıdaki 66. paragraf). Her ne kadar 3 Nisan 1955 tarihli Kanun 2015 ve 2017 yılları arasında birçok kez değiştirilmiş olsa da bu koşul değişmemiştir.

186. Mahkeme, ulusal mevzuatın gerektirdiği kesinlik düzeyinin büyük ölçüde söz konusu kanunun içeriğine, kapsamı amaçlanan alana ve hitap ettiği kişilerin sayısına ve statüsüne bağlı olduğunu hatırlatmaktadır (bk. yukarıda anılan *De Tommaso*, § 108 ve bu kararda anılan içtihat).

187. Somut olayda Mahkeme, söz konusu hükümlerin yalnızca olağanüstü hal bağlamında ve olağanüstü halin geçerli olduğu bölgelerde uygulanabileceğini tespit etmektedir. Nitekim olağanüstü hal sadece kanunla kesin olarak tanımlanmış istisnai durumlarda ilan edilebilmektedir (bk. yukarıdaki 62. paragraf). Dolayısıyla, kamu hukukuna aykırı olan söz konusu mevzuatın yalnızca istisnai olarak, sınırlı bir alanda ve sınırlı bir süre için uygulanması amaçlanmaktadır.

188. Mahkeme ayrıca, ev hapsi tedbiri kararının verilmesinin, belirli bir davranışın tehdit oluşturduğuna inanmak için “ciddi nedenlerin” varlığına bağlı olduğunu kaydetmektedir. Bu nedenle ev hapsi yasal olarak salt şüpheyeye dayanılarak uygulanamayacağından, yasa gerçek bir riskin varlığını gerektirmektedir. Böyle bir gereklilik, 20 Kasım 2015 tarihli Kanun’un hazırlık çalışmalarıyla (bk. yukarıdaki 67. paragraf) ve bu konuda hızla gelişen idari içtihatlarla (bk. yukarıdaki 80 ve 166. paragraflar) desteklenmektedir. Mahkeme, bu eşik gerekliliğinin, tedbirin süresinin on iki ayı aştığı durumlarda daha da yükseltildiğini ve bu durumda gerekli olan tehdidin “özellikle ciddi” olması gerektiğini kaydetmektedir (yukarıdaki 71. paragraf).

189. Mahkeme ayrıca, “ulusal güvenlik” ve “kamu güvenliği” ile “kamu düzeni”nin korunmasının, Sözleşme’ye Ek 4 No.lu Protokol’ün 2. maddesiyle güvence altına alınan haklara müdahaleyi haklı kılacak meşru amaçlar arasında açıkça yer aldığını kaydetmektedir. Mahkeme, Sözleşme’ye Ek 4 No.lu Protokol’ün hazırlık çalışmalarından da anlaşılacağı üzere, son anılan kavramın kıta ülkelerinde yaygın olarak kullanıldığının altını çizmektedir (bk. yukarıda anılan *Garib*, § 85).

190. Bu bağlamda, Hükümetin ileri sürdüğü gibi, ulusal yasama organından, idari polis yetkilerinin kullanılmasını haklı çıkarabilecek kapsamlı bir davranış listesi hazırlamasını istemek gerçekçi görünmemektedir (bk. *bu davaya uygulanabildiği ölçüde (mutatis mutandis)*, yukarıda anılan *Kudrevičius ve diğerleri*, § 113). Yerleşik içtihadı göre, hukuk, değişen koşullara uyum sağlayabilmelidir ve hiçbir durumda tüm olasılıkları öngöremez, bu nedenle birçok kanunda, koşullar gereği, yorumlanması ve uygulanması uygulamaya bağlı olan az çok belirsiz formüller kullanılmaktadır (bk. diğer birçok karar arasında, *Rekvényi/Macaristan* [BD], no. 25390/94, § 34, AİHM 1999-III ve yukarıda anılan, *De Tommaso*, §§ 107-108).

191.Nitekim bu güçlük, ulusal yasama organının, büyük ölçüde öngörülemeyen istisnai ciddiyetteki olaylarla başa çıkmak ve ulusal güvenlik, kamu güvenliği ve kamu düzenine yönelik büyük risklerin ortaya çıkmasını mümkün olduğunca etkili bir şekilde önlemek ve böylece halkın yaşam hakkına etkili bir şekilde saygı gösterilmesini sağlamak amacıyla idari makama verilen ayrıcalıkları *önceden (ex ante)* düzenlemek zorunda olduğu durumlarda oldukça fazladır.

192.Ancak, bu tür istisnai mevzuat hiçbir koşulda hukukun üstünlüğü ilkesine aykırı olamaz. Bu nedenle Mahkemenin, iç hukuk tarafından keyfilik riskine karşı sağlanan güvenceleri inceleyerek, bu güvencelerin idari makama tanınan takdir yetkisini etkili bir şekilde sınırlayıp sınırlamadığını belirlemesi gerekmektedir.

β) Keyfilik riskine karşı güvencelerin varlığı hakkında

193.Mahkeme öncelikle olağanüstü hal uygulamasının iç hukuk tarafından sıkı bir şekilde düzenlendiğini tespit etmektedir. Yürütme gücü tarafından ilan edilebilmesine rağmen, başlangıçtaki süresi on iki gün ile sınırlıdır ve sadece yasama organı tarafından belirli bir süre için uzatılabilmektedir (bk. yukarıdaki 62. paragraf). Bu doğrultudaki tüm yasa tasarıları, Anayasa'nın 39. maddesi uyarınca (yukarıdaki 9. paragraf) Danıştay'ın görüşüne sunulmalıdır. Buna ek olarak, kanun, olağanüstü hal uygulamasında alınan tedbirler hakkında Meclisin gecikmeksizin bilgilendirilmesini öngörmekte ve Meclise bu istisnai rejimin denetimi bağlamında fiilen kullandığı soruşturma yetkilerini vermektedir (yukarıdaki 63-64. paragraflar).

194.İkinci olarak Mahkeme, ev hapsi tedbirine ilişkin rejimin iç hukukta açıkça tanımlandığını kaydetmektedir. Tedbirin süresi, uygulanma koşulları ve getirilebilecek ek yükümlülükler rejimi, Danıştay ve Anayasa Konseyi tarafından yorumlandığı şekliyle, 3 Nisan 1955 tarihli Kanun ile açık bir şekilde düzenlenmiştir (*aksi yönde (a contrario)* bir karar için, bk. yukarıda

anılan, *De Tommaso*, §§ 119 123). Özellikle, Anayasa Konseyi, 22 Aralık 2015 tarihli kararında, ev hapsi tedbirinin ve bu tedbirin tüm koşullarının, olağanüstü halin ilan edilmesine yol açan özel durumlarda, bu tür bir tedbire sebep olan gerekçelerle haklı ve orantılı olması gerektiğine hükmetmiştir (yukarıdaki 69. paragraf). Söz konusu içtihat ayrıca olağanüstü halin her uzatılışında ev hapsi tedbirinin yenilenmesini gerektirmektedir. Olağanüstü halin 2015 ve 2017 yılları arasında uzatılma sıklığı göz önünde bulundurulduğunda (yukarıdaki 9. paragraf), bu gereklilik ev hapsi tedbirlerinin düzenli olarak gözden geçirilmesini gerektirmiştir. Buna ek olarak, Anayasa Konseyi 16 Mart 2017 tarihli bir kararında, tedbirin on iki aydan fazla uzatılmasını, idare tarafından yeni ve ek bilgilerin sunulmasına bağlı tutmuştur (yukarıdaki 71. paragraf).

195.Mahkeme, yerel mahkemelerin söz konusu istisnai mevzuatı bireye keyfiliğe karşı yeterli koruma sağlamak amacıyla yorumlamış olmalarına özel önem atfetmektedir (bk. *bu davaya uygulanabildiği ölçüde (mutatis mutandis)*, yukarıda anılan, *Selahattin Demirtaş*, § 275 ve yukarıda anılan, *Kudrevičius ve diğerleri*, § 110).

196.Mahkeme, üçüncü olarak, ev hapsi tedbirlerine, Mahkemenin etkili olduğuna karar verdiği seri muhakeme usulü yoluyla, seri muhakeme usulü ile yargılama yapan hâkim önünde itiraz edilebileceğini gözlemlemektedir (bk. yukarıdaki 129-134. paragraflar). Mahkeme, bu denetimin ev hapsi tedbirinin hem yasallığı hem de orantılılığı ile ilgili olduğunu tespit etmekte (bk. yukarıdaki 78. paragraf) ve bu denetimin çok kısa bir süre içerisinde (bk. yukarıdaki 75. paragraf) ve gerektiği hallerde tedbir sırasında yapıldığının altını çizmektedir. Dolayısıyla bu tedbirler, uygulamaya konulduktan kısa bir süre sonra iki aşamalı bir adli denetime tabi tutulabilirler. Aynı zamanda, bu tedbirlere yetki aşımı gerekçesiyle itiraz edilebilmektedir. Öte yandan, başvuran söz konusu uyuşmazlığın idare mahkemesinde görülmesinden şikâyet etse de Mahkeme bu yetki kuralının Anayasa'nın 66. maddesine uygun olduğuna karar verildiğini kaydetmektedir (bk. yukarıdaki 69.

paragraf). Mahkemenin görevi yargı teşkilatına ilişkin bu kuralları değerlendirmek değil, yalnızca bunların Sözleşme’ ye uygunluğunu denetlemektir. Bununla birlikte, başvuranın iddialarından hiçbiri, idare mahkemesinin bağımsızlığını, tarafsızlığını veya hukuka bağlılığını sorgulatacak nitelikte değildir. Mahkeme, olağanüstü hal kapsamında alınan ev hapsi tedbirlerinin, söz konusu hakkın önemiyle orantılı usuli güvenceler sunan etkili bir adli denetime tabi olduğu sonucuna varmaktadır (bk. yukarıda anılan *Rotaru*, §§ 24-25).

197. Tüm bu hususlar ışığında, Mahkeme, yerel mahkemeler tarafından yorumlandığı şekliyle söz konusu hükümlerin, İçişleri Bakanına verilen takdir yetkisinin kapsamını ve koşullarını yeterince açık bir şekilde ortaya koyduğu ve kötüye kullanım ve keyfilik riskine karşı yeterli güvenceler sağladığı kanaatindedir. Mahkeme, bu yasal dayanağın öngörülebilir olduğu sonucuna varmaktadır.

b) İzlenen Amaçların Meşruiyeti Hakkında

198. Mahkemeye göre, ulusal güvenliğin ve kamu güvenliğinin korunması ve kamu düzeninin sağlanmasını amaçlayan söz konusu müdahalenin izlediği amaçlar meşrudur.

c) İhtilaf Konusu Müdahalenin Gerekliliği Hakkında

i. Genel İlkeler

199. Mahkemenin yerleşik içtihadına göre, hareket özgürlüğüne yapılan müdahale, “acil bir sosyal ihtiyacı” karşılaması ve izlenen meşru amaçla orantılı olması halinde “demokratik bir toplumda gerekli” olarak kabul edilir. Ulusal makamların müdahaleyi haklı göstermek için ileri sürdükleri gerekçeler “ilgili ve yeterli” görünmelidir (yukarıda anılan, *Nada*, § 181). Yetkili ulusal makamlar bu konuda belirli bir takdir yetkisine sahiptir (bk. yukarıda anılan *Nada*, § 184 ve yukarıda anılan *Olivieira*, § 64).

200. Bununla birlikte, hareket özgürlüğüne getirilen bir kısıtlama, belirli bir davada, ancak kamu yararının bireyin hareket özgürlüğü hakkından daha önemli olduğuna dair gerçek bir gerekliliğin açık bir şekilde kanıtlanması halinde haklı görülebilir (bk. *Hacıbeyli/Azerbaycan*, no. 16528/05, § 63, 10 Temmuz 2008, *Nalbantski/Bulgaristan*, no. 30943/04, § 65, 10 Şubat 2011 ve *Popoviciu/Romanya*, no. 52942/09, § 91, 1 Mart 2016). Önleyici nitelikteki tedbirler, somut ve gerçekleşmesini önlemeyi amaçladıkları riskin mevcut olduğunu ortaya koyan somut unsurlara dayanmalıdır (bk. *bu davaya uygulanabildiği ölçüde (mutatis mutandis)*, yukarıda anılan *Nalbantski*, § 65 ve *Vlasov ve Benyash/Rusya*, no. 51279/09 ve 32098/13, § 34, 20 Eylül 2016; ayrıca bk. yukarıda anılan *Labita*, § 196).

201. Özgürlüğü kısıtlayıcı bir tedbir, ancak ilgili kişinin özel koşulları dikkate alındıktan sonra uygulanabilir veya sürdürülebilir (bk. örneğin, *Battista/İtalya*, no. 43978/09, § 44 ve 47, AİHM 2014 ve *Stamose/Bulgaristan*, no. 29713/05, § 35, AİHM 2012). Ayrıca, ulusal makamlar, bir kişinin hareket özgürlüğünü kısıtlayan tedbirleri, haklı olup olmadıklarını belli aralıklarla gözden geçirmeden uzun süre uzatamazlar (bk. diğer birçok karar arasında, *Villa/İtalya*, no. 19675/06, § 49, 20 Nisan 2010, yukarıda anılan, *Battista*, § 42 ve yukarıda anılan, *Rotaru*, § 25). Mahkeme, bir kısıtlamanın ciddiyetini incelerken, özellikle süresini dikkate almaktadır (*Nikiforenko/Ukrayna*, no. 14613/03, § 56, 18 Şubat 2010).

202. Son olarak, önleyici nitelikteki bir tedbirle ilgili kişinin uygun usuli güvenceleri içeren adli denetimden yararlanması önem taşımaktadır (*Bulea/Romanya*, no. 27804/10, § 63, 3 Aralık 2013 ve yukarıda anılan, *Popoviciu*, § 92). İlgili kişi, bu tür bir kısıtlamayı gerekçelendiren unsurların tüm yönleriyle aydınlatılmasını talep etmek için gerçek bir imkâna sahip olmalı ve çekişmeli yargılamaya erişebilmelidir (*Marturana/İtalya*, no. 63154/00, §§ 188-189, 4 Mart 2008).

ii. Mahkemenin Değerlendirmesi

203. Mahkeme, başvuranın hareket özgürlüğüne yapılan müdahalenin, Angers şehrini terk etmeme, gece sokağa çıkma yasağı ve hapis cezasına çarptırılması halinde günde üç defa polise bildirimde bulunma yükümlülüğü içermesi nedeniyle oldukça ağır bir müdahale olduğunu kaydetmektedir. Mahkeme ayrıca, başvuranın toplamda on üç aydan fazla bir süre boyunca ev hapsinde tutulduğunu tespit etmektedir.

204. Başvuranın ev hapsi, başlangıçta, “dini radikalleşmesi”, şiddet yanlısı mizacı ve sabıka kaydının yanı sıra, silahlı cihat yanlısı halifeliğin kurulmasını ve Fransa’da şeriatın uygulanmasını savunan İslamcı bir örgütün temsilcisiyle iletişime geçmeye çalışmış olmasına dayandırılmıştır (bk. yukarıdaki 14. paragraf).

205. Bu bağlamda Mahkeme, hareket özgürlüğüne yönelik bu tür bir kısıtlamanın yalnızca bireyin inançlarına veya dini uygulamalarına dayandırılmayacağını vurgulamaktadır. Bununla birlikte Mahkeme, Sözleşme’nin 9. maddesinin bir din veya inançtan kaynaklanan veya esinlenen her türlü eyleme karşı güvence sağlamadığını hatırlatmaktadır (bk. *Hassan ve Tchaouch/Bulgaristan* [BD], no. 30985/96, § 60, AİHM 2000-XI). Somut olayda Mahkeme, Danıştay’ın da ikna olduğu üzere, İçişleri Bakanının kararını, bir terör eylemi gerçekleştirilmesini önlemek amacıyla, kamu güvenliği ve düzeni için tehdit oluşturduğuna inanmak için ciddi nedenler oluşturabilecek türden “davranışları” nitelendirmeyi mümkün kılan bir dizi unsura dayandırıldığını gözlemlemektedir. (bk. yukarıdaki 53. paragraf). Mahkeme söz konusu tedbirin, 13 Kasım 2015 tarihli saldırılardan birkaç gün sonra, halkın korunmasının ve yeni bir terör eyleminin önlenmesinin şüphesiz acil bir ihtiyaç olduğu bir zamanda alındığının altını çizmektedir. Mahkeme bu bağlamda, önleyici bir tedbirin etkinliğinin genellikle uygulanma hızına bağlı olduğunu yinelemektedir (bk. yukarıda anılan, *Gochev*, § 53). Mahkeme

ayrıca tedbirin şartlarının katı olmasına rağmen amacına uygun olduğu kanaatindedir.

206.Bu koşullar altında, Mahkeme, ihtilaf konusu tedbirin, ulusal güvenliğe, kamu güvenliği ve kamu düzenine yönelik istisnai ağırlık ve süreye sahip bir tehdidin varlığı ile nitelendirilen mevcut dava bağlamında ilgili ve yeterli gerekçelere dayandığı kanaatindedir.

207.Akabinde, başvuran hakkındaki ev hapsi tedbiri ve bu tedbirin koşulları düzenli olarak yeniden incelenmiş ve kişisel durumu İçişleri Bakanı tarafından sekiz kez gözden geçirilmiştir (bk. yukarıdaki 17, 18, 20, 32, 33, 34, 36 ve 37. paragraflar). İçişleri Bakanı ev hapsi tedbirini uzatırken, kararını giderek artan emarelere dayandırmıştır. Mahkemenin görüşüne göre, bu yeni unsurlar, ulusal makamlar tarafından makul bir şekilde, başvuranın davranışlarının ev hapsi tedbirinin uzatılmasını haklı kılacak bir tehdit oluşturduğunu düşündürecek ciddi nedenleri desteklediği şeklinde değerlendirilebilir. Mahkeme, idari makamın, başvuranın şiddet eylemleri gerçekleştirmeye hazır olduğunu söylediğine, gönüllü olarak bir gazeteciye verdiği röportaj esnasında son saldırıları kınamayı reddetmesine, bir polis memuruna karşı ağırlaştırılmış şiddet suçundan dolayı ağır cezaya çarptırılmış bir kişiyle görüşüyor olmasına ve evinde yapılan idari arama sırasında kendisine ait cihazlar üzerinde ölümcül güç kullanımını teşvik eden özellikle şiddet içeren cihatçı propaganda videolarının bulunmasına, hakkında verilen iletişim yasağını ihlal etmiş olmasına ve bu suçtan mahkûm edilmiş olmasına, cezaevindeyken, terör eylemleri gerçekleştirmek amacıyla suç örgütü üye olma suçundan mahkûm edilen cihatçı hareketten bir kişiyle yakınlaşmış olmasına ve ev hapsindeyken zaman zaman polis ve adli makamlara karşı takındığı sert ve kışkırtıcı davranışlarda bulunduğu dair bilgilere dayandığını kaydetmektedir (bk. yukarıdaki 17, 18, 20, 32 ve 36. paragraflar). Mahkeme, tüm bu bilgilerin, ulusal makamların, tedbirle önlenmek istenen riskin (bkz. yukarıda anılan *Nalbantski*, § 65 ve yukarıda anılan *Vlasov ve Benyash*, § 34), yani bir şiddet eylemine geçme olasılığının

devam ettiğini ortaya koydukları sonucuna makul bir şekilde ulaşabilecekleri somut unsurlar olduğu kanaatindedir. Mahkeme özellikle, tedbirin on iki aydan fazla bir süre boyunca uzatılmasının yeni unsurların tespit edilmesine dayandığının altını çizmektedir. (bk. yukarıdaki 36 ve 71. paragraflar). Mahkeme, tespit edilen riskin niteliği ve ciddiyetinin, alınacak koruyucu ve önleyici tedbirlerin orantılılığının değerlendirilmesinde her zaman önemli bir etken olduğuna işaret etmektedir (bk. *bu davaya uygulanabildiği ölçüde (mutatis mutandis)*, *Kurt/Avusturya* [BD], no. 62903/15, § 183, 15 Haziran 2021).

208. Buna ek olarak, Mahkeme, başvuranın, ihtilaf konusu tedbirin neredeyse tamamı boyunca Angers'de ev hapsinde tutulduğunu tespit etmektedir. Angers 42,7 km²'lik bir şehirdir ve yaklaşık 155.000 nüfusa sahiptir. Başvuran, gün boyunca, Angers polis karakoluna günde üç defa bildirimde bulunma yükümlülüğüne uyması koşuluyla, serbestçe dolaşabilmekteydi. Nitekim başvuran 5 Ağustos 2016 tarihine kadar karakolun hemen yakınında bir yerde ikamet ettiğinden, karakola toplu taşıma araçlarıyla kolayca erişilebilmekteydi. Mahkeme buradan yola çıkarak, başvuran hakkındaki ev hapsi tedbirinin ve de ek yükümlülüklerin, başvuranın sosyal bir yaşam sürmesini ve dış dünyayla ilişki kurmasını engellemediği sonucuna varmaktadır. Mahkeme ayrıca, idari makamın, herhangi bir işi veya ailevi sorumluluğu bulunmayan başvuranın bireysel durumunu ve sağlık sorunlarına ilişkin iddialarını, başvuranın sunduğu sağlık raporunu ciddi bir şekilde inceleyerek dikkate aldığını tespit etmektedir. Mahkeme, başvuranın idari makamdan ev hapsi bölgesinden ayrılmak için izin istemediğini ya da ailevi veya mesleki nedenlerle tedbirin değiştirilmesini talep etmediğini vurgulamaktadır. Başvuran sadece, tespit edilmediği düşünülen ulaşım güçlüğüne gerekçe göstererek, gidip gelme sıklığının azaltılmasını talep etmiştir. Mahkeme önündeki duruşmada, başvuran, kendi görüşüne göre, tedbirin değiştirilmesini istemenin, ilkeyi kabul etmekle eşdeğer olacağını açıklamıştır. Bu koşullar altında, Mahkeme,

başvuranın ev hapsinin değiştirilmesini talep etmemiş veya elde etmemiş olmasının yerel makamlara isnat edilemeyeceği kanaatindedir (bk. *bu davaya uygulanabildiği ölçüde (mutatis mutandis)*, *Timofeyev ve Postupkin*, yukarıda anılan, § 135 ve *Munteanu/Romanya* (k.k.), no. 39435/08, § 26, 1 Aralık 2015).

209.Yukarıda belirtilen tüm hususlardan hareketle Mahkeme, tedbirin süresinin ve öngördüğü kısıtlamaların devamının ilgili ve yeterli gerekçelere dayandığı sonucuna varmaktadır.

210.Mahkeme ayrıca, başvuran aleyhinde alınan tüm idari kararların adli denetime tabi olduğunu kaydetmektedir (bk. 47, 51, 53, 54, 58 ve 60. paragraflar). Düzenli olarak adli yardım alan başvuran, ev hapsi tedbirinin her uzatılışında gerekçesini ciddi bir şekilde yeniden inceleyen yerel mahkemeler önünde iddialarını fiilen dile getirebilmiştir.

211.Başvuran nihayetinde, yerel mahkemelerin genel olarak, itiraz etmenin zor olduğunu düşündüğü imzasız bilgi notlarına (*note blanches*) dayanarak karar verdiğini ileri sürmektedir. Başvuran, söz konusu notların hâkim üzerindeki ağır etkisini eleştirmekte ve asgari usuli güvencelerden mahrum bırakıldığını ileri sürmektedir. Hükümet bu hususta, söz konusu uygulamanın, idari makamın ihtilaf konusu tedbiri alma kararını dayandırdığı bilgileri, istihbarat servislerinin faaliyetlerini engellemeden ve kaynaklarının gerekli gizliliğini koruyarak, hem ilgili kişinin hem de mahkemenin dikkatine sunulmasını mümkün kıldığını savunmaktadır.

212.Mahkeme, ulusal güvenliğin söz konusu olduğu davalarda gizli bilgilerin kullanılmasının kaçınılmaz olabileceğini kabul ettiğini hatırlatmaktadır. Bununla birlikte, bu durumun, ulusal makamların, davanın ulusal güvenlik ve terörizmle ilgili olduğunu ileri sürmeleri halinde, yerel mahkemelerin denetiminden muaf oldukları anlamına gelmediği kanaatindedir (bk. *bu davaya uygulanabildiği ölçüde (mutatis mutandis)*, yukarıda anılan, *Chahal*, §§ 130-131 ve yukarıda anılan, 5. maddenin 4. fıkrası bağlamındaki *A. ve diğerleri/Birleşik Krallık*, § 210,). Mahkeme, bu

tür bilgilere erişimle ilgili güvenlik gereklilikleri ile sanığın usul kurallarından yeterince faydalanması ihtiyacını uzlaştırmayı amaçlayan çeşitli yöntemleri daha önce de incelemiştir (bk. yukarıda anılan *Chahal*, §§ 131 ve 144 ve yukarıda anılan *A. ve diğerleri/Birleşik Krallık*, §§ 214-224). Somut olayda, imzasız bilgi notlarının (*note blanches*) sunulmasına yeterli usuli güvencelerin eşlik edip etmediğini belirlemek Mahkemenin görevidir.

213. Bu bağlamda, Mahkeme, iç hukuk uyarınca imzasız bilgi notlarının (*note blanches*) çekişmeli yargılamaya tabi tutulması gerektiğini kaydetmektedir. Buna ek olarak, imzasız bilgi notlarının (*note blanches*) kesin ve ayrıntılı gerçeklere dayanıp dayanmadıklarını ve bu gerçeklerin ciddi şekilde tartışmalı olup olmadığını inceleyerek bu notlarda yer alan bilgilerin doğruluğunu ve kesinliğini gözden geçirmek idare mahkemesinin görevidir (bk. yukarıdaki 92. paragraf). Bu amaçla, idare mahkemesi soruşturma yetkilerini kullanabilir (bk. yukarıdaki 93. paragraf). Mevcut davada, Mahkeme, imzasız bilgi notlarının (*note blanches*) çekişmeli duruşmaya sunulmuş olmasının, başvurana ev hapsinin gerekçeleri hakkında bilgi edinme imkânı tanıdığını ve kendisine bu konuda açıklık getirilmesini talep etmek için etkili bir fırsat verdiğini kaydetmektedir (bk. *bu davaya uygulanabildiği ölçüde (mutatis mutandis)*, yukarıda anılan, *Marturana*, §§ 188-189). Oysa Mahkeme, başvuranın bu unsurlara büyük ölçüde itiraz etmediğini ve birçok duruşmaya katılmadığını ve yerel mahkemeleri soruşturma yetkilerini kullanmaya davet etmediğini kaydetmektedir. Yerel mahkemeler, kendi açılarından, anlatılan olayların yeterince kesin ve ayrıntılı olduğuna kanaat getirmişlerdir. Mahkeme, kendisine sunulan dosyaya konulan imzasız bilgi notlarını (*note blanches*) inceledikten sonra böyle bir sonucun keyfi olarak değerlendirilemeyeceğine kanaat getirmektedir.

214. Bu koşullar altında Mahkeme, başvuranın dava koşullarında uygun usuli güvencelerden yararlandığı sonucuna varmaktadır.

215. Yukarıda belirtilen tüm değerlendirmeleri dikkate alarak ve terör eylemlerini önlemeye yönelik öncelikli ihtiyacı, başvuranın davranışını,

fiilen yararlandığı usuli güvenceleri ve ev hapsi tedbirinin gerekliliğinin düzenli olarak gözden geçirilmesini göz önünde bulundurarak Mahkeme, bu tedbirin orantısız olmadığı sonucuna varmaktadır. Dolayısıyla, Sözleşme' ye Ek 4 No.lu Protokol'ün 2. maddesi ihlal edilmemiştir. Böyle bir sonuç, somut olayda Mahkemenin Fransa'nın 15. madde uyarınca Sözleşme hükümlerini askıya alma hakkını kullanmasının geçerliliği konusunda karar verme gerekliliğini ortadan kaldırmaktadır (bk. yukarıdaki 146. paragraf).

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME, OY BİRLİĞİYLE,

1. Hükümetin, Sözleşme'nin 8, 9 ve 14. maddeleri ve Sözleşme' ye Ek 4 No.lu Protokol'ün 2. maddesi uyarınca, başvuran hakkında alınan MICAS tedbirlerine ilişkin şikâyetlerin geç yapıldığı yönündeki ilk itirazının kabul edilmesine;
2. Hükümetin, Sözleşme'nin 8, 9 ve 14. maddeleri uyarınca başvuranın ev hapsine ilişkin şikâyetlerle ilgili olarak iç hukuk yollarının tüketilmemesine ilişkin ilk itirazının kabul edilmesine ve geri kalanının reddedilmesine;
3. Sözleşme' ye Ek 4 No.lu Protokol'ün 2. maddesi kapsamındaki başvuranın ev hapsine ilişkin şikâyetinin kabul edilebilir, başvurunun geri kalanının ise kabul edilemez olduğuna;
4. Sözleşme' ye Ek 4 No.lu Protokol'ün 2. maddesinin ihlal edilmediğine

karar vermiştir.

İşbu karar, Fransızca dilinde tanzim edilmiş olup Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları uyarınca, 19 Ocak 2023 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

PAGERIE/FRANSA KARARI

Victor Soloveytchik
Yazı İşleri Müdürü

Siofra O'Leary
Başkan